

Jašubeg en Jered

Novice iz Drugotnosti

38

fanzin za fantazijo, znanstveno fantastiko in horor ter svet Drugotnosti

ISSN 1855-6434 ♦ letnik IX ♦ april 2016

TA ŠTEVILKA JE POSVEČENA
VIDU PEČJAKU,
NAŠEMU VELIKEMU PISATELJU
ZNANSTVENE FANTASTIKE.

NOVOPEČENI

■ Kje ste novi avtorji?

Verjamem, da je v Sloveniji precej ljubiteljev in ljubiteljic fantazije, znanstvene fantastike in hororja, ki imajo tudi ustvarjalno energijo. Žal nimamo nobenega periodičnega glasila, ki bi redno objavljalo in s svetovanjem pomagalo avtorjem pri njihovih prvih korakih v svet ustvarjalnosti. Prav Jašubeg en Jered torej orje ledino.

■ Kaj lahko pričakujete?

Vsako delo bo šlo skozi nekaj rok. Prvo sito je pravopisno, torej skladnja in pomenoslovje. Nadalje gre skozi vsebinsko pretresanje. Ne bomo iskali napak, temveč kvaliteto. Objavili bomo dve ali tri najkvalitetnejše zgodbe. Objavili bomo zgoščeno oceno vsakega prispelega dela, pri čemer bomo avtorjem svetovali, kako naprej.

■ Kam poslati umetnine?

Svoje umetnine pošljite na e-naslov:
bojan.ekselenski@gmail.com

Pred vami je številka, ki na 60 straneh prinaša zapis v spomin našemu februarja letos preminulemu velikemu avtorju slovenske znanstvene fantastike Vidu Pečjaku. Zatem ponavljamo intervju z njim iz 12. številke JEJ.

⇒ *Več na straneh od 4 do 10.*

Sledijo kratke novice O življenju, Vesolju in sploh Vsem.

⇒ *Več na straneh od 10 do 13.*

Poročamo o treh dogodkih. Najprej je poročilo društva Zvezdni prah za leto 2015. Sledita poročila s konvencij Meteorita na Jesenicah in Goblicon v Mariboru, obe v aprilu.

⇒ *Več na straneh od 14 do 19.*

V rubriki Izobraževanje se Sabina Štrubelj loteva teme o samozaložništvu pri nas.

⇒ *Več na straneh od 20 do 27.*

Sledi blok z našimi spekulativni zgodbami. Najprej nas Bojan Ekselenski popelje v svoj svet Vitezov in Čarovnikov ter domišljije: VZPON ELEJLE, PADEC SVETIH (povesti iz sage Vitezi in Čarovniki), ZEN TRIS (haiku za neizkušene) in PAKET NADREALISTIČNEGA (nadrealno je nad realnim – zbirka 50-besednic), nato piše Samo Petančič, kaj se zgodi KO GREDO PUNCE VEN, Tanja Mencin prikaže KRASNI NORI SVET in Danila Žorž nas zapelje na DAGON. Na koncu smo dodali tri zgodbe Vida Pečjaka iz zbirke PODOBE IZ PRIHODNOSTI v njegovo slavo in spomin.

⇒ *Več na straneh od 28 do 59.*

Zaključujemo s pregledom lanskega letnika in z razpisom za tretji zbir spekulativnih zgodb.

Jašubeg en Jered - novice iz Drugotnosti

ISSN 1855-6434

Fanzin za fantazijo, znanstveno fantastiko in horor ter svet Drugotnosti

Izdajatelj in urednik: **Bojan Ekselenski**, Ljubljanska cesta 5A, 3000 Celje

+386 40 642 356 / bojan.ekselenski@gmail.com / www.pisatelj.net

Sourednik in oblikovanje: **Andrej Ivanuša**, Borštnikova 33, 2000 Maribor

+386 41 732 342 / andrej@andros.si / www.andros.si

Naslovna slika: *Mojca Sekulič Fo: Dvoščitni vojščak / Double Shielded Warrior*

Copyright © 2016 društvo Zvezdni prah Maribor, Borštnikova 33, 2000 Maribor, www.zvezdni-prah.si

Vse pravice pridržane. Besedila, slike in oblikovne rešitve je prepovedano kopirati na kakršenkoli način brez dovoljenja izdajatelja.

V SPOMIN VIDU PEČJAKU

Modruje Veano Eruantalion alias Andros alias Andrej Ivanuša

Ta številka JEJ bi naj izšla po programu konec meseca marca, vendar sva datum izida urednika »zanalašč« predstavila za mesec dni. V aprilu sta se odvila dva pomembna dogodka v Sloveniji. Prvič je na našem nebu zasijala konvencija Meteorita na Jesenicah. V Mariboru pa so se zbrali gamerji na svoji konvenciji Goblicon 2016. Škoda bi bilo čakati s poročili do naslednje številke, zato je prišlo do odločitve, da tole malce zamaknemo in obe poročili vključimo v to, ki jo pravkar listate.

Ob tem pa nas je doletela tragična novica o smrti Vida Pečjaka, našega najpomembnejšega avtorja znanstvene fantastike. Tako to številko v celoti posvečamo njegovemu delu in njemu samemu. Še posebej, ker je bil častni član našega društva Zvezdni prah.

Videti je, da se na področju znanstvene fantastike in fantazije tudi v Sloveniji zadeve le premikajo na bolje. Tako že

zdaj vemo, da bo tudi letos velika konvencija NMN—Na meji nevidnega predvidoma 1. oktobra 2016, verjetno znova v športni dvorani Tabor v Ljubljani.

Pa tudi sicer se odvija vedno več zanimivih filmskih projekcij, lutkovnih predstav (16. in 19. aprila ste si lahko v Lutkovnem gledališču v Ljubljani ogledali ZF predstavo Misija X Jiříja Havelke), prireditve in dogodkov, ki se dotikajo spekulativne umetnosti. Da boste na tekočem, vam svetujem, da si ob prvi priložnosti ogledate fikcijski dokumentarec Žige Virca o odprodaji jugoslovanskega vesoljskega programa ZDA: Houston, We Have a Problem. Več o njem preberite na www.houstonfilm.net.

Želim vam prijazen mesec maj (brez snega in dolgotrajnih biblijskih padavin) in še boljši junij, ko se znova izkažemo z naslednjo številko najboljšega fanzina na sončni strani Alp.

Naj bo Sila z vami!

SLIKA NA NASLOVNICI- Mojca Sekulič Fo
Dvoščitni vojščak/Double Shielded Warrior

VID PEČJAK ALIAS DIV KAJČEP

Vid Pečjak alias Div Kajčep (foto STA)

27. februarja 2016 nas je zapustil starosta slovenske ZF literature dr. Vid Pečjak. Njegova pisateljska pot je bila dolga in plodovita. Vse generacije se ga spominjamo po najbrž najbolj znani ZF povesti **Drejček in trije Marsovčki**. A to je samo najbolj od mnogih ZF del, ki so nastajala vse do njegove smrti. Prvo ZF povest je spisal že leta 1956 – **V objemu zelenega pekla**. Osebno sem ga poznal od leta 2012 in ves čas me je navduševal s svojo iskrevnostjo in hudomušnostjo.

Drejček in trije Marsovčki (1961) je eno izmed njegovih prvih del s področja znanstvene fantastike, ki je med bralci tudi najbolj znano. V Sloveniji je knjiga izšla sedemkrat, prevedena je bila v češčino in hrvaščino, bila je drammatizirana, besedilo pa so večkrat uprizorili tudi v lutkovnem gledališču. Zanj je prejel Levstikovo nagrado.

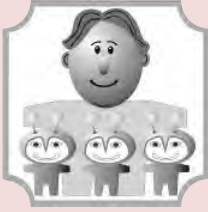
Prav tako uspešna je bila njegova igra Pobegli robot, knjiga je bila uvrščena med pet najboljših radijskih in televizijskih iger na tekmovanju Prix Japon v Tokiu, TV-film Tretje življenje, posnet po Pečjakovi noveli, pa je dobil prvo nagrado na mednarodnem festivalu Prix Futura v Berlinu.

Vidova biografija se bere kot dober roman. Ne bom vas mučil s podrobnostmi.

Rodil se je 7. januarja 1929 v Ljubljani, kjer je obiskoval osnovno šolo in gimnazijo. Med vojno je kot najstnik, zaradi političnih razlogov, dvakrat izkusil okupatorjev zapor. Po vojni se je vpisal na Univerzo Ljubljana, kjer se je posvetil študiju psihologije. Na Filozofski fakulteti Ljubljana je diplomiral in doktoriral, začel je pisati zlasti mladinske ZF povesti. Od leta 1970 do upokojitve je bil profesor na Oddelku za psihologijo Filozofske fakultete Ljubljana.

Poleg, predvsem mladinskega leposlovja, je spisal ogromno strokovnih

Prejemnik nagrade:
Drejček in trije Marsovčki
(Drejčkova nagrada)
- častna nagrada 2012
za ustvarjalni opus

DREJČEK IN TRIJE MARSOVČKI

Miš, Maš in Šaš so trije Marsovčki. Maš je drugi Marsovček po velikosti in hodi v drugi razred, kjer mu najbolj od vseh predmetov gre računstvo. Glavo je imel večjo od največje makedonske lubenice, telo pa ni bilo mnogo širše od steklenice za kokto. Tenke roke s tremi prsti so mu rasle iz glave, tam kjer bi morala biti ušesa. Namesto nosu je imel samo dve luknji sredi obraza. Obleden je bil v otroške žabe in prepasan s kravato. Vsi trije so se prevažali z magnetno letečo cigaro. Marsovcem ni bilo dovoljeno pristati na Zemlji, vendar so trije Marsovčki to prekršili in na Zemlji obiskali Drejčka. Skupaj so ugotovili, da so razlike med življenjem na Marsu in Zemlji zelo velike.

knjig in če Vida niste spoznali skozi mladinska dela, ste ga gotovo skozi strokovne knjige in članke. Njegova profesija je odlično vplivala na njegove literarne junake, saj so vsi literarni liki verodostojne žive osebe, ki skoraj skočijo iz ujetništva črk. Vsak njegov zaplet je s človeškega vidika verodostojen in živ, nikoli ne zapade v neumnost in nelogičnost.

Njegova ZF bibliografija je konkretna in silno pisana. Nekaj del je spisal pod zabavnim psevdonimom Div Kejčap, anagramom svojega resničnega imena. Nekajkrat na glas ponovite psevdonim in zagotovo se boste nasmehnili, še zlasti, če vsaj malo znate hrvaško ali srbsko. Še en dokaz o njegovi bistri hudomušnosti!

Vid je bil od leta 2012 častni član Društva avtorjev spekulativnih umetnosti Zvezdni prah. Dovolil nam je, da smo po njegovi zgodbi poimenovali nagrado na področju spekulativne ustvarjalnosti.

Ves čas je aktivno prispeval v zakladnico društva, saj smo v društveni literarni reviji Jašubeg en Jered objavili ogromno njegovih zgodb. Zadnja leta je ustvarjal zlasti ekološko obarvane povesti in

opozarjal na pretirano izčrpavanje naravnih virov. Prisoten je bil v zbirki Zvezdni prah 2012, kjer je delal družbo še z dvema legendama slovenske ZF – Mihom Remcu in dr. Edu Rodošku. Njegove tri zgodbe iz serije Podobe iz prihodnosti (še več jih je izšlo v zbirki Zvezdni prah) objavljamo tudi v tej številki.

Pogrešali bomo njegov optimizem in neizčrpno domišljijo.

Vid Pečjak se je leta 2012 pridružil društvu Zvezdni prah in postal njegov častni član. Na festivalu SiCon 2012, ki je bil v Mladinskem centru Celje 3. in 4. novembra 2012, je prejel častno nagrado za ustvarjalni opus.

(pripravila: BEK, ANI)

VID PEČJAK

POBEGLI ROBOT IN TRIJE MARSOVČKI

Spraševal Bojan Ekselenski

V Jašubeg en Jeredu smo z Vidom objavili veliki intervju v 12. številki letnika 2, ki ga v tej številki ponovno objavljamo.

V svojem opusu imate čedno število del nam ljubih žanrov. Ob pogledu na izposoj v knjižnicah je vaša pripovedka Drejček in trije marsovčki daleč v ospredju. Noben slovenski ZF&F avtor se niti ne približa izposoji vseh izdaj tega, tako lahko rečem, kultnega dela. Zanima me, kakšna ideja ali vzgib vas je vodil, da napišete to priljubljeno in prikupno poved? Se spomnite, kdaj ste napisali svojo prvo ZF zgodbo?

Kot otrok sem risal ZF slike, npr. podobo Marsovca v hodečem vozilu, razvoj človeka v prihodnosti, zemljevid Marsa, kuharski avtomat. Slike sem pred kakimi 20 leti nesel na revijo Življenje in tehnika, objavili so eno, druge po so zapravili. **Moja prva ZF zgodba pa je Drejček in trije Marsovčki.** Napisal sem jo še kot študent, a so jo šele čez 4 leta objavili v knjižni obliki pri MK. Kot vidite, sem bil vedno obseden od Marsa in Marsovcev. Name pa je zelo vplivala knjiga Poslednji dnevi človeka, ki sem jo bral z devetim letom in potem še trikrat. Napisal jo je francoski astronom Camillo Flammarion, ki danes ni znan kot pisec ZF literature.

Že pred tem pa sem napisal zgodbo **V objemu Zelenega pekla**, ki opisuje dogodivščine neke ekspedicije v porečje Amazonke. Doživljajo neverjetnosti, npr. srečanje s človeku podobno opico. Zato

je vsaj napol ZF delo. Opremil sem jo s slikami, ki sem jih trgal iz nemških in angleških revij v kavarni Union. Npr. Slika nekega pijanca iz bolnice za duševne bolezni, ki naj bi predstavljala glavnega junaka zgodbe, potem ko se vrne iz džungle. Člane ekspedicije pobijejo domačini, le ta se reši. Zgodba je izhajala v nadaljevanjih v časopisu Mladina.

Kasneje sem jo ponudil kot knjigo uredništvu Mladinske knjige. A je niso vzeli, ker so menili, da je le prevod. Priložil sem »potrdila« mojih prijateljev in sestre, ki so me videli, kako sem pisal besedilo in se z njimi pogovarjal o vsebini. Takrat so razstavljali v Ljubljani španski grafiki in sem kar iz albuma pobral ime. A tudi to ni pomagalo. Jože Potrč mi je napisal oceno, v kateri je vztrajal, da gre za prevod in da je delo ukradeno. Čez eno leto pa se je oglašil urednik mariborske Mlade brazde Palko Gal ter sprejel in tiskal knjigo.

Letos sem prebral dva vaša dela. **Beg med zvezde in Zadnji odpor ali iskanje lepe Helene.** Deli sta vsaj na prvi pogled popolnoma drugačni, vendar imata pomembno skupno stalnico. Obe opisujeta v prostoru izolirano skupino ljudi. Predstavlja opisovanje karakterjev tudi strokovni izziv, saj ste po izobrazbi psiholog?

Seveda. Namerno sem se trudil, da bi bili knjigi, zlasti Beg med zvezde, po obliki drugačni od dosedanjih in odgovor sem našel v opisovanju karakterjev ter njihove preteklosti. Upam, da mi je »ratalo«.

Obe knjigi zares opisujeta v prostoru in času izolirane ljudi. Menim, da k temu teži sedanja civilizacija. Čedalje več je prebivalcev, čedalje več proizvajamo in čedalje bolj se organiziramo, obenem pa postajamo bolj osamljeni kot kdajkoli prej v zgodovini. Vse to lepo opisuje David Riesman v knjigi *Osamljena množica*.

Že nekaj časa se ukvarjam z ekološko krizo, za katero menim, da bo odločala o usodi človeštva. Temu posvečam tudi svoje nove knjige. Imam štiri tipkopise: **Kataklizma**, ki govori o koncu naše civilizacije, **Podgane**, ki govori o mukapolnem prebijanju skozi življenje in zgodovino, **Zaton Selenije**, ki govori o propadu zemeljske kolonije na Luni. Četrti tipkopis pa ima naslov **Človek in ekološka kriza** in je znanstvena monografija. V načrtu imam še dva leposlovna ekološka romana: **Beg na Rdeči planet** ter **Vrnitev v domači kraj**. Prva opisuje izselitev ostanka Zemljanov na Mars, druga pa vrnitev pobeglih potomcev čez milijon let na svoj matični planet. Ne vem, ali ju bom končal ali ne, ker nisem več rosn mlad. Vendar upam, da ju bom napisal. In še marsikaj zraven. Zgodbe so prepletene z ljubezenskimi motivi, katerih poanta je: vse bo propadlo, razen ljubezni. Žal za svoje tipkopise še nisem našel založnika, čeprav sem mnogim od njih poslal besedilo. Celozaložba Sanje, ki je po imenu najbližja tem zgodbam, je zatajila.

Od kod to neuspešno iskanje? Eden od možnih odgovorov je, da je upadla moja pisateljska moč. A mislim, da ni, ker sem pred leti dobil mednarodni priznanji Prix Futura ter Prix Japon. Tudi moji zadnji knjigi so bralci primerno sprejeli. Drug odgovor pa je bolj zapleten in bolj psihološki. Ljudje odrivajo neprijetnosti proč od sebe, ven iz svoje

zavesti, nočejo videti, kaj jih čaka, anti-utopije morajo imeti happy end ali pa jih ne berejo. Edina izjema, ki jo poznam, je knjiga 1984. Uredniki se seveda ravnajo po okusu bralcev in vnaprej preštudirajo, kako bodo nanje reagirali.

Vaše zadnje ZF delo je izšlo leta 2007. Zanima me, pripravljate kaj novega za ljubitelje vaših del, ki jih gotovo ni malo? Nam lahko daste konkretni namig? Bi želeli podeliti svoje bodoče literarne načrte z bralkami in bralci fanzina?

Moje zadnje delo (2007) je otroška zgodba **Aleks in robot Janez**, ki jo je opremila s slikami gospa Vera Kovačević. Kmalu bo izšla slikanica **Aleks na letem krožniku** z ilustracijami Bojana Jurca in potem še **Aleks, Katica in Maja v Afriki**. Drejček je moj sin Andrej, Aleks pa moj štiriletni vnuk in sin mlajšega sina Jerneja. Običajno menimo, da otroci niso primerni za branje ZF&F literature, kar pa ni res. Če jim razložimo, razumejo pojme kot so robot, Marsovec, vesolje in rakete. Saj se navdušujejo celo nad filmi Ledena doba 1, 2 in 3. Uporabljati pa moramo otroški jezik.

Pripravljam veliko leposlovnih in strokovnih del. Ko sem daroval svoje delo **Psihologija staranja** prijateljem, sem k posvetilu največkrat napisal Aškerčev verz: »Umreti, bratje, težko ni, pustiti nade, to boli.«. Moja dela seveda lahko posredujete bralcem fanzina, saj ne pišem zase, temveč za publiko.

Po eni od vaših zgodb so posneli film z imenom, če se ne motim, **Tretje življenje**. Vsebinsko je res fascinantna. Kakšne so možnosti za transplantacijo možganov? Se pri tem ne postavi vprašanje identitete? Kaj človeka definira – njegova zavest ali njegovo telo? Srce ali možgani?

Nimam medicinske izobrazbe, kljub temu pa menim, da transplantacije možganov še dolgo in morda nikoli ne bo. Če pa bo, bomo dobili novo osebo, neodvisno od prejšnje. A kaj bo znanosti uspelo čez tisočletja, ni mogoče presoditi. V zgodbi je res v ospredju vprašanje identitete in prav zato sem jo napisal (zanimivo, da tega noben kritik ni opazil, videli so le vnanjo zgodbo, lupino, ne pa eksistencialne vsebine). Mislim, da je za posameznika pomembnejša zavest, čeprav se ta oblikuje predvsem pod vplivom okolja. Posameznik je v prvi vrsti rezultat svoje preteklosti).

Jasmina ali Helena je ena od mojih najbolj uspešnih ZF novel, po njej so posneli ZF TV film Tretje življenje, ki je bil nagrajen z nagrado Prix Futura.

Poznate kakšnega avtorja novega vala? V zadnjih dveh letih je nastalo kar nekaj novih žanrskih del, ki širijo slovensko žanrsko pokritost. Dobili smo prvo vesoljsko sago, prvo epsko fantazijo, prvo magijsko fantazijo in prvo epsko pesnitev. Spremljate ta nov razvoj žanrske scene?

Ne poznam avtorjev novega vala in novih žanrov. Morda je moja otroška ZF nekakšen podžanr, za katerega menim, da se bo širil. Za ustvarjalnost družbe je silno pomembno, da otroci čim prej in čim bolj razvijejo svojo domišljijo. Kot psiholog sem v ta namen sestavil več nalog za spodbujanje ustvarjalnosti, vendar mi ministrstvo za znanost (pod ministri Marinček, Čok in Gaber) ni odobrilo raziskovalne teme.

Berete ZF&F dela slovenskih avtorjev?

Vsako poletje na počitnicah eno ali dve deli, od slovenskih avtorjev največkrat Puncerja, ki je prav tako kot jaz upokojen univerzitetni profesor. Veste,

kaj se mi je pripetilo med branjem ene od njegovih knjig? Za prvo novelo sem dejal: »Slaba je in Puncerja ne bom več bral.« Za drugo in večino naslednjih pa: »To je najboljša ZF, kar sem jo bral!«

Poznate ali imate stike recimo s kakšnim avtorjem iz nekdanje Jugoslavije?

Imam stik z gospo Dubravko Miljković iz Zagreba, ki je napisala nekaj ZF novel in črtic, a tudi kritik.

Pojdiva zdaj malce na minsko polje slovenskega knjižnega trga. Kar dovolj redno obiščem največjo celjsko knjigar- no in v njej že dolgo nisem naletel na niti eno samo delo slovenskega ZF&F avtorja. Meni je skrajno nelogično, zakaj ni v vsaki malo bolje založeni knjigarni ob deseti kopiji Da Vincijeve šifre vsaj Drejčka? Zakaj naši avtorji najdejo anonimno pot samo do knjižnic, v knjigarne pa ne? Mislite, da smo domači avtorji toliko slabši, nekonkurenčni?

Slovinci smatramo, da je vse, kar prihaja iz tujine, boljše kot domača roba. Sicer je pa konzorcij MK v Ljubljani kar dobro zadolžen z mojimi deli. Drejček je izšel 9-krat (v slovenščini 7x, hrvaščini 2x in češčini 1x). Naša domača dela niso nič slabša od tujih, njihova napaka je le v tem, da so domača.

Kako bi komentirali, da Slovenija ne premore niti ene resne ZF&F konvencije? Konfuzija je bila delo enega človeka in letos je odpadla. Ker ste psiholog, bi mogoče lahko namignili vzrok, čemu v Sloveniji nikakor več ne uspemo postaviti na noge delujoče organizirane ZF&F scene? Na Hrvaškem in v Srbiji so glede tega vsaj zadnjih 10 let pred nami. Kakšno prekletstvo se nas drži?

Slovinci smo »stvarni«, ZF pa stvarnost presega. Posega v prihodnost, ta pa nas premalo zanima. Živimo »tukaj in zdaj«,

zato smo tudi primerna žrtev novega kapitalizma s podobno usmeritvijo.

Ste član Društva slovenskih pisateljev. To je obče društvo. Ali mogoče pogrešate kakšno specifično, žanrsko pogojeno pisateljsko društvo z razumevanjem potreb avtorjev, ki ustvarjamo ZF&F literaturo?

Seveda je čas za tako društvo, a bojim se, da ne bo dovolj zanimanja zanj niti pri publikli niti pri avtorjih.

Ste mogoče član kakšnega društva ljubiteljev ZF&F. Recimo kakšnega tujega?

Nisem.

Se spomnite, na katerih konvencijah ste do zdaj bili? Ste se katere udeležili kot gost?

Najbolj mi je v spominu Eurocon 8, Festival ZF v Ljubljani, z mnogimi odličnimi prispevki in ZF filmi. Organizirali so ga Sekcija z spekulativno umetnost,

društvo Nova in Cankarjev dom. Bil je dobro obiskan.

Zdaj pride paket morebiti hecnih vprašanj, katera postavim vsem intervjuvancem. Zanima me, če gledate ZF&F filme? Kateri ZF&F film ste nazadnje gledali?

Gledam jih, a samo na TV ekranih. Nobeden ni naredil name posebnega vtisa, nekateri so prav slaboumni. Pogosti temi sta konec sveta in tajno orožje, vedno pa se končajo s happy endom.

Kateri film ZF&F je po vašem mnenju najboljši, če seveda lahko izpostavite osebnega favorita?

Morda Solaris, 1984, ipd., ki ne ostajajo samo na površju, ampak skušajo prodreti globlje v človekovo zavest in podzavest.

VID PEČJAK: BIBLIOGRAFIJA ZF&F KNJIG, ZGODB	
V objemu zelenega pekla	1956
Živali v ukrivljenem zrcalu	1957
Drejšek in trije Marsovčki (skupaj 7 izdaj v slovenščini + 2x hrvaško + 1x češko)	1961
Pobegli robot - slikanica	1967
Adam in Eva na planetu starcev	1972
Pobegli robot - glasbena pravljica	1972
Pobegli robot - knjiga	1974
Roboti so med nami	1974
Mavrična krila - izbor slovenskih ZF zgodb	1978
Kam je izginila Ema Lauš (ponatis 2005)	1980
Pobegli robot - radijska igra	1981
Dogodivščine štiriperesne deteljice	1982
Socializem v Kozji vasi	1988
Beg med zvezde	2004
Doktor živih in mrtvih: nenavadne zgodbe	2004
Aleks in robot Janez	2007
Zadnji odpor ali Iskanje lepe Helene	2007
Kataklizma ali Selenino maščevanje	2010
Podobe iz prihodnosti - zbir slovenske fikcije Zvezdni prah 2012	2012
Umba Kumba in lončarjeva hči	2013

Katero leposlovno (tujo ali domačo) knjigo ste nazadnje prebrali?

Zares ne vem, morda so bile to Puncarjeve novele in Remčeva Mana.

Kateri so vaši priljubljeni ZF&F avtorji?

Lem, Breadbury, Asimov, in pa klasični, kot sta ... In pa Huxlijeve antiutopije. Moje prve knjige, ki sem jih prebral v 2. razredu osnovne šole, so bila Guliverjeva potovanja in pa seveda Zadnji dnevi človeka.

Zanima me, če vas zanima vesolje? Spremljate vesoljske in astronomske raziskave? Ste recimo na tekočem s temeljnimi znanji o astrobiologiji, astrofiziki ali astronavtiki?

Vesolje me zelo zanima in spremljam tekoče raziskave. Na Googlu dobivam skoraj vsak dan vesoljske novice in fotografije.

Imate o ustroju vesolja kakšno svojo idejo?

Zelo mi je všeč Reesova teorija o multiplih vesoljih, ki je edina alternati-

va ... Svojih idej pa nimam. Saj nisem bog. Če bi bil, bi najprej pospravil vse tajkune, za njimi pa še politike.

Ker ste psiholog, vas bi vprašal, ste kdaj proučevali kakšno okultno ali mistično teorijo o ustroju človeške zavesti? Je možno vso realnost interpretirati zgolj skozi racionalno logiko? Je vse izmerljivo?

Nikoli se nisem ukvarjal z okultnimi sistemi. Sem preveč racionalen, da bi jim verjel. Racionalna logika pa je preveč analitična in zaradi dreves ne vidi gozda.

Tudi to vprašanje postavim vsakemu intervjuvancu. Kako bi sporočilo Zadnji odpor ali iskanje lepe Helene spravili v en sam preprost stavek?

Upanje je zadnje, ki propade.

Hvala za odgovore. Še naprej vam želim obilo uspehov in upam, da bomo kmalu dobili v roke kakšno od vaših knjig.

Najlepše pozdrave.

<>

NOVOSTI BOJANA EKSELENSKEGA POVESTI IZ SAGE VITEZI IN ČAROVNIKI

PADEC SVETIH

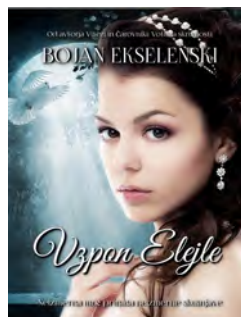
Pred nami je nova zbirka iz sveta Vitezi in Čarovniki: Trilogija o Vesoljnem carstvu in sicer ***Padec svetih – Povesti iz sage Vitezi in Čarovniki***. Samo za las je Jašubeg en Jered prehitel papirnato izdajo samostojnega romana v svetu Vitezov in Čarovnikov. Roman bo izšel sredi maja v mehko vezani obliki. Obsega slabih 150 strani in se dogaja skoraj 2400 let

pred dogodki, opisanimi v glavnem delu sage. Večkrat je v Votlini skrivnosti, Vzponu indigo otrok (indigo otrocih), Indigo novem svetu in Somraku Drugotnosti omenjeno Svetovno cesarstvo in njegov padec.

Ta zgodba opisuje zadnje dneve Svetovnega cesarstva. Kolosalno cesarstvo štirih ras je kolosalno padlo. Padec je označil dogodek, ko je prenehala odpor pred mogočnim zidom super prestolnice Wendenburgom.

Begunstvo, kot v mnogih kronikah, pesnitvah in legendah opisujejo beg zadnjega svetega polvilinskega dediča

O ŽIVLJENJU, VESOLJU IN SPLOH VSEM

VZPON ELEJLE

Vzpon Elejle bo sprva na voljo samo v elektronski obliki, brezplačno za vse kupce Padeč svetih in kot samostojna knjiga preko Biblosa in eEmke.

Novela se dogaja poldrugo stoletje pred Padcem svetih in nudi čudoviti vpogled v okoliščine, ki so privedle do Vesoljnega carstva.

Vse skupaj se začne kot menjava svečeništva na daljnem otoku Tarafu. Vsakih 20 let mora nov svečenik pokončati ali odgnati svojega predhodnika in zasesti njegov položaj. Zatem morajo umreti tudi vse svečene. Vsem svečenicam je zapovedano devištvo in svečenik mora živeti v celibatu. Naloga svečeništva je varovanje sveta pred Megšelemom in temnimi talismani zatabi. Elejla, dva damejaha in sedem

kerkešev se ne sme utelesiti v svetu Drugotnosti.

Za urjenje novega svečenika, vedno pripadnika ožje družine vladarjev Sonorode, skrbijo vilinci iz kraljestva Diweja. Tako je že od legendarnih časov. Toda Sonoroda je v vse težjem položaju. Njen vladar je deležen vse hujših ponižanj in novi svečenik spozna, da je rešitev v sprostitev moči, ki jo skriva nedrje Tarafa. Nastopil je čas za vzpon Elejle ...

Ta novela je prva v nizu Trilogije o Vesoljnem carstvu in opisuje vzpon Vesoljnega carstva iz zaničevanega otoka v pomembno svetovno silo. Knjiga nosi mnogo tudi danes aktualnih sporočil in naukov...

Novela bo izšla v e-obliki junija 2016.

KRATKE NOVICE

Spletna stran vitezicarovniki.com je trenutno na temeljiti prenovi. Temeljni poudarki preнове so:

- Spletna stran bo prilagojena različno velikim zaslonom, tudi mobilnim napravam.
- Dodatki in dražilniki bodo na enem mestu.
- Vse dobrote bodo v pdf obliki, prilagojeni zaslonom tablic, pomembnejši deli pa bodo tudi v ePub 2 in ePub 3 (prvi v Sloveniji)!
- Strani bodo prečiščene in lažje za navigacijo tudi na majhnih zaslonih mobilnih telefonov.
- Vse dobrote bodo prečiščene, saj se delajo na novo.

Začasna stran je namenjena zgolj najbolj svežim zadevam, zato potrpežljivo spremljajte dogajanje na FB, kamor bom dal obvestilo o dokončanju portala.

<BEK>

TERRA NO. 20

Društvo Zvezdni prah nadaljuje sodelovanje z društvom Fenovi naučne fantastike SCI&FI iz Beograda. V JEJ objavljamo zgodbe njihovega člana Tihomirja Jovanovića - Tike, oni pa objavljajo zgodbe naših članov. V dvajseti številki so tako objavili zgodbo Andreja Ivanuše z naslovom **Na konici grajskega stolpa** (objavljeno v JEJ št. 20, sep. 2011), ki je bila izbrana za najboljšo slovensko fantazijsko zgodbo v letu 2012. Terra št. 20 je tematsko posvečena fantaziji s posebnim poudarkom na slovanski mitologiji. Dve tretjini od 216 strani je teoretičnih prispevkov, literarne so tri zgodbe in na koncu je objavljen še strip. Starejše številke so na voljo v PDF na

<http://www.sciencefiction.org.rs/>.

<ANI>

ŽIVLJENJE IN TEHNIKA

Revija življenje in tehnika je v februarški številki objavila ZF zgodbo Andreja Ivanuša **Poslednja Hubblova fotografija** (objavljeno v JEJ št. 20, sep. 2011). Več o reviji na

<http://www.tzs.si/zivljenje-in-tehnika>.

<ANI>

EVROPSKE KONVENCIJE - NAPOVEDANE

- 13/05/2016—15/05/2016
Sferakon, Zagreb (Hrvaška)
 - 19/05/2016
Star Con Italy, Ballaria (Italija)
 - 17/06/2016
Fantastika 2016, Stokholm (Švedska)
 - 01/07/2016
Finncon, Tampere (Finska)
- Več na <http://scifiportal.eu/>.

<ANI>

O Življenju, Vesolju in sploh Vsem www.andros.si/vesolje/

- podroben opis Sonca in planetov Osončja,
- nastanek in mehanika galaksij,
- rojstvo, življenje in smrt zvezd,
- bigbang, struktura vesolja in njegov konec,
- o možnostih življenja na različnih planetih,
- potovanja na Mars, izza meja Osončja in še dlje,
- pojmovnik, pojasnilo manj znanih pojmov, formule.

PUNCTUS INTERROGATIVUS

Vodnik po znanstveni fantastiki [vodnik.zf@gmail.com] The Guide to Science Fiction

VODNIK PO ZF

Vodnik po Znanstveni fantastiki je še vedno na naslovu vodnik-zf.info/sl/ vendar je od 19. januarja 2016 pod novim imenom in sredi temeljite preobrazbe ter obnove arhivov.

Punctus interrogativus, predhodnik sodobnega vprašaja, je nekoč označeval vprašanja, ki zahtevajo odgovor. <ANI>

EUROCON 2016

Letošnja konvencija evropskih ljubiteljev znanstvene fantastike (ESFS) bo **v Barceloni v Španiji od petka, 4. novembra 2016 do nedelje 6. novembra 2016**. Organizatorji pozivajo, da se najavite čim prej, saj je že več kakor 500 prijavljenih udeležencev, prostora pa imajo za največ 800 fantazije željnih obiskovalcev.

Predavanja (predvidena): "The place of Euro SF in the World", "Euro Fandom", "Weird Fiction in Europe", "Steampunk", "The Failures of Futurology", "Comics & SF", "Cross-Media: New Narratives for the 21st Century", "Does SF prevent a bad future?" (Orwell, Huxley, Brunner etc), "The Significance of Jules Verne" in "Anti-Gay-Male Phobia in SF". Informacije: www.eurocon2016.org/ <ANI>

DRUŠTVO ZVEZDNI PRAH V 2015

Poroča Andrej Ivanuša, predsednik društva

Za nami ni preveč spodbudno leto. Glede na prejšnja je bilo društvo v tem najmanj aktivno.

DRUGI ZBIR

Vendar nam je uspelo izdati drugi zbir slovenske fikcije z naslovom ZVEZDNI PRAH – DRUGA GALAKSIJA. Zbirka je izšla v broširani knjigi (mehke platnice) na 382 straneh velikosti A5 v nakladi 260 izvodov (november 2015).

V njem objavlja 11 avtoric in avtorjev 11 kratkih zgodb in 7 pesmi. Iz tujine se nam je pridružila avstrijska avtorica Nina Horvath (prevod Vesna Käfer). V pripravi pa je razpis za tretji zbir, ki bo morda izšel konec letošnjega leta ali v začetku naslednjega.

FANZIN JEJ

Izdali smo štiri številke fanzina Jašubeg en Jered – novice iz Drugotnosti (JEJ). To je že osmi letnik fanzina in izšle so številke od 34 do 37. Številka

34 je izšla marca 2015 na 60 straneh. Naslednja, 35-ta je izšla junija na 44, 36 -ta septembra na 68 in zadnja v letu 2015, številka 37 decembra na 56 straneh. To je skupno 228 strani formata A5. V letu 2015 je sodelovalo 11 avtoric in avtorjev z več kakor 55 prispevki. Podrobneje je vse skupaj opisano v pregledu letnika na koncu te številke. Žal pa nam letos ni uspelo izdati posebne številke v angleškem jeziku.

BREZ KONVENCIJ V TUJINI

Prav tako v tem letu nismo sodelovali na nobeni konvenciji v tujini. Tukaj smo bili v preteklih letih zelo prisotni na Hrvaškem (Istrakon, Liburnikon, Rikon, Sferakon). Nismo se udeležili niti evropskega ESFS srečanja, ki je bilo v Sankt Petersburgu v Rusiji. Naslednje je predvideno v začetku novembra 2016 v Barceloni v Španiji. Upam, da bomo zagotovili sponzorska sredstva za to srečanje.

DOMAČA SREČANJA

Sodelovali smo na **Gobliconu 2015** v Mariboru, ki je bil meseca aprila v organizaciji društva igralcev namiznih iger in domišljjskih vlog Zlati goblin. Predstavili smo društvo in njene člane ter pripravili predavanje »Le kje so vsi ti Nezemljani?«.

Na **11. Grossmannovem festivalu** v Ljutomeru smo bili 18. julija udeleženci okrogle mize o slovenski fantastijski literaturi. Na njej smo sodelovali člani društva Martin Vavpotič, Bojan Ekselenski in Andrej Ivanuša. Z nami so modrovali še Aljoša Harlamov, literarni kritik in glavni urednik revije Mentor, član Zavoda Itadakimasu, urednik literarne zbirke Poetoviona; Rebeka Žerovnik, članica odbora slovenskega Tolkienovega društva Gil-galad in soorganizatorica konvencije fantazije in znanstvene fantastike Na meji nevidnega (NMN) ter Samo Petančič, avtor serije fantastijske serije Anor Kath in novinar Dela. Več o tem lahko preberete v 35. številki fanzina JEJ.

V oktobru 2015 smo bili na konvenciji **Na meji nevidnega** (NMN) v Ljubljani. Bilo je zelo uspešno, saj je bilo obiskovalcev več kakor tisoč. Na stojnici smo predstavili delovanje društva. Sodelovali smo Marko Vitas, Bojan Ekselenski in Andrej Ivanuša. Bojan je imel predavanje o svojih projektih Atlantida, Vitezi in Čarovniki ter Magijska gimnazija Lubliana.

Predstavili smo se še na **bazarju malih založnikov na 31. slovenskem knjižnem sejmu** v Ljubljani konec novembra, kjer smo

promovirali drugo zbirko fantastijskih zgodb, ki je izšla prav v času sejma. Poskusili smo tudi s prijavo na Forumu obiskovalcev v okviru sejma, a nas je organizator zaradi večjega števila prijav zavrnil.

O DRUŠTVU

V letu 2015 je društvo štelu devet rednih in enega častnega člana. Članarina je bila enaka kot prejšnja leta, ki je letno 25€. Tudi za naprej je višina članarine nespremenjena.

Poslovno je društvo delovalo v redu in smo uspeli pridobiti sredstva za izdajo drugega zbira ter za redno delovanje. Poročilo za leto 2014 smo obravnavali v marcu 2015. Za leto 2015 pa bomo prejeli poročilo v marcu 2016, ko je predvidena tudi letna skupščina društva.

Sicer v preteklem letu nismo organizirali nobenega skupnega srečanja vseh članov. Ta so bila neformalna in v skladu z aktivnostmi. Sicer pa so potekali neposredni pogovori preko e-pošte ali po skypu.

<>

Slovenija ima novo konvencijo nam ljubih žanrov – Dan znanstvene fantastike Meteorita na Jesenicah. S prireditelji, Društvom za razvoj turizma Jesenice, upam v tradicionalno vsakoletnost prireditve.

Konvencija je bila 2. aprila v avli kina Železar in knjižnice Jesenice. S tem je začela Teden astronomije, ki se odvijal v času od 2. do 8. aprila. Prireditelji so opravili odlično delo. To moram poudariti takoj.

Za prvič si niso v grlo zatakneli preveliko kost in so poleg dveh filmskih projekcij organizirali samo dva panela – Pogovor s **prof. Alojzom Kodretom**, prevajalcem znamenitega Štoparskega vodnika po galaksiji in predstavitev domačih avtorjev in njihovih del.

Na razgovoru smo sodelovali **Danila Žorž, Samo Petančič, Martin Vavpotič, Andrej Ivanuša** in **Bojan Ekseleski**.

Poleg obeh panelov so organizirali tudi delavnice za otroke in voden ogled razstave fantastičnih fotografij vesolja. Mnogi smo prvič zrl na tako velike barvne slike planetov, meglic in galaksij. Za drobiž so organizirali celo voden ogled. V roke ste lahko vzeli odlično repliko meteorita, ki je leta 2007 padel na Mežaklo.

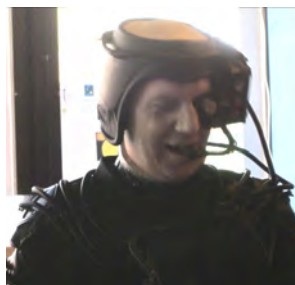
V avli je bila mešanica Cosplaya in stojnic, ves čas je bilo precej ljudi, tudi gostje iz tujine.

Moj vtis je bil zelo pozitiven. Takoj sem potegnil nekaj vzporednic z jesenskim NMN. Cosplay je bil enako vrhunski. Imeli smo vrhunske kostume iz Gospo-

Dva izmed štirih kosov meteorita, ki je leta 2007 padel na Mežakljo nad Jesenicami, sta bila varno shranjena za steklom. V roke pa smo lahko vzeli njihuni repliki.

Zgoraj levo: Vilinska kraljica;
Zgoraj sredina: »Kraljica« vesolja in prireditve Meteorita;
Zgoraj desno: Borg;
Spodaj levo: Bojan Ekselenski, Nazgul iz Gospodarja Prstanov in mladi obiskovalec konvencije;
Na prejšnji strani desno: Člani društva Ampus kot junaki iz Tolkienovega sveta.
(vse foto ANI)

darja prstanov in že znanega Borga (ne, ni Šved). Zlasti društva Ampus in Gil-Galad sta pripravila predstavo, ki je spravila na ulice precej domačinov s fotoaparati. Orki, Škratje in drugi liki so dokazali, da so. Na stojnicah se je prodajala geekovska roba, od knjižne ponudbe so bile moje knjige in izdaje društva Zvezdni prah.

Presenečen sem bil nad malce starejšo publiko, saj je bilo veliko družin ter starejših ljubiteljic in ljubiteljev. ZF torej le ni domena mlajših, temveč je ljubezen do domišljije enakomerno razporejena med vsemi starostnimi skupinami. Starejša publika je pokazala, da ji je še kako mar za slovensko ustvarjanje, saj je bilo veliko zanimanja za zadnji zbirki slovenske ZF&F Zvezdni prah. Lepo je bilo slišati, ko ljudje pozitivno govorijo o tvojih knjigah in malce podedbatirajo o domači ustvarjalnosti.

Kaj bi sporočil organizatorjem? Samo nadaljujte, kot ste začeli in radi bomo pristopili ter pomagali.

(pripravil BEK)

V soboto, 16. 04. 2016, se je v Vetrinjskem Dvoru v Mariboru, od 10. ure dopoldan pa vse do poznih večernih ur (beri: čez polnoč) odvijal Goblicon 2016, gamerska konvencija s pridihom srečanja ljubiteljev znanstvene fantastike in fantazije v organizaciji neumornega društva igralcev domišljjskih vlog Zlati Goblin iz Maribora. Žal je bilo letos vreme mnogo lepše od lanskega in posledica je bila, da je bil obisk manjši.

Igrale so se igre Dragon Age RPG: Noč na straža, Lasers & Feelings, Hunter: The Vigil; Warhammer Fantasy, Dungeon World, Star Wars: Age of rebellion in The Sprawl. Točno opoldne in vse do polnočno so bile na sporedu LARP predstave Bus Stop, Choosing the Viking raid leader, FAmiglia Bonifacio: The Evening Before, Love is Blue in Dru.

Na atrijskem dvorišču se je začelo že ob 10:00 uri z otvoritveno slovenostjo in uvodnim šovom The Golden Sacrifice. Popoldan je bilo Cosplay tekmovanje, ki se je nekako po TV poročilih končalo z razglasitvijo zmagovalca. Ne glede na urnik tekmovanja in drugih aktivnosti, so ves čas konvencije potekale HEMA delavnice (prikaz mečevanja in borb s praviimi srednjeveškimi dvoročnimi meči).

V največji dvorani so se na stojnicah predstavili Animeshop, Srednjeveška kovačija TomTek, Nippon Sweets, Tehnoškrt in Value Ad Games. Ob tem je v predverju potekalo državno prvenstvo v namizni igri Walk to Jesus: Value Ad Games.

V spodnjem Studiu P06 se je predstavilo društvo Anime in spodbujalo obiskovalce s prostim igranjem različnih namiznih iger. Na voljo je bil WeißSchwarz kotiček in posebna Game room.

V grajski dvorani N01 so prišli do besede največji geeki in alkimisti, ki so

Tudi vilinska princesa je igrala namizno igro Hunter: The Vigil s človeškimi nasprotniki.

Zg.levo: Pogled na dvorano s stojnicami.

Zg.desno: Kovača vilinskih mečev in drugega orkovskega orožja v družbi z gostom iz Beograda Tihomirjem Jovanovićem Tiko.

Levo: Kostko je radovedno ogledoval i-napravo.

Desno: Narsil, a žal ni bilo v bližini nobenega orka, da bi zasvetil.

prikazali svoje veščine in govorniške sposobnosti ob prikazovanju magičnih podob s pomočjo svetlobnih naprav (beri: laptopi in LCD-projektorji). Najprej je sledila teoretična predstavitev HEMA mečevanja z opozorili za varno izvajanje. Sledilo je predavanje Zgodovina in razvoj Tabletop RPGjev.

Po kratkem premoru je prvi stopil na oder Bojan Ekselenski in želel izvesti predavanje Slovenski fantazijski avtorji in njihova dela, a je žal dvorana samevala. Tako nismo dobili priložnosti, da se predstavimo Bojan Ekselenski, Martin Vavpotič in Andrej Ivanuša. Prav tako tudi ne srbski avtor ZF&F Tihomir Jovanović Tika, ki je posebej za to priliko pripotoval iz Beograda.

Sam sem za njim predstavil predavanje Vikingi (Rusi) in nordijska mitologi-

ja, kjer sem imel dva poslušalca in še tri moje pisateljske tovariše. Za menoj je bilo predavanje Spopad besed: Prevajanje fantazijskega romana z enakim številom poslušalcev. Dvorana se je malo bolj napolnila šele med večernim kvizom Ugani D&D Pošast.

Ob koncu igranja so nekateri udeleženci izrazili željo, da obišejo predavanje in so žalostni ugotovili, da so vse zamudili. Tako je pač, ko so igre zanimive in namizni dvoboji napeti.

Konvencija je po besedah organizatorjev uspela kljub manjšemu številu obiskovalcev. Tisti, ki so želeli igrati »namiznice«, so prišli na svoj račun, saj so lahko igrali več iger in dalj časa. Zato pa smo jo malo slabše odnesli predavatelji in prodajalci na stojnicah.

(pripravil ANI)

SAMOZALOŽNIŠTVO V SLOVENIJI IN PO SVETU

Sabina Štrubelj

Samozaložništvo je način izdajanja knjig, pri katerem avtor tega ne stori pod okriljem založbe, temveč knjigo izda sam. Pojav vsaj v anglosaških deželah doživlja razmah, medtem ko so podatki NUK-a pokazali, da slovensko samozaložništvo v zadnjih letih ni doživelo večjih sprememb. Avtorica pričujočega dela je s pomočjo študij primerov ugotovila, da je tako slovenskim kot tujim relativno uspešnim samozaložniškim avtorjem skupen zelo močan spletni marketing. Za stagnacijo pojava v Sloveniji je med drugim mogoče kriviti slabo razvitost trga z elektronskimi knjigami in slabe pogoje za prodajo v knjigarnah.

UVOD

V svetovnem merilu je mogoče opaziti trend porasta samozaložništva, torej avtorjev, ki svoje knjige izdajajo na lastno pest, namesto da bi jih zaupali založbi. Kot bomo videli pozneje, je v Sloveniji situacija nekoliko drugačna, kljub temu da je tak način založništva bolj dobičkonosen in so založniška orodja na splošno vse cenejša ter širše dostopna.

Pojav je razvit predvsem v anglosaksonskih deželah. Bowkerjeva raziskava (2013) ugotavlja, da se rast samozaložništva, ki so jo nakazale raziskave iz prejšnjih let, nadaljuje: leta 2012 je bilo v ZDA izdanih 59 odstotkov več samozaložniških knjig kot leto prej. V luči primerjave s tujino se postavlja vprašanje, kako bi bilo mogoče izboljšati slovensko samozaložništvo v korist avtorjev in obstoječih založnikov.

Založniška dejavnost se je močno spremenila z novimi tehnologijami in novimi možnostmi, kot so tisk na zahtevo, internet kot distribucijski sistem, urejevalniki besedil in druga programska oprema, ki pomaga razvijati vsebino, pa tudi spletno oglaševanje in družbeni mediji. Vsa ta orodja so avtorjem olajšala dostop do knjižne produkcije in povzročila velik porast samozaložništva, ki ima nenadoma povsem drugačen sloves. Stigma, ki si jo je samozaložništvo v preteklosti pridobilo s slabo urejenimi knjigami in že s tem, da je bila izdaja knjige v samozaložbi pravzaprav izhod v sili, potem ko so avtorja že zavrnilo vse založbe, je zdaj skoraj izgnila. Samozaložništvo ni več izhod v sili, ampak način, kako iz lastnega pisanja iztržiti kar največ. Septembra 2012 je bilo tako na Amazonu kar 27 izmed sto najbolj prodajanih e-knjig na Kindlu ustvarjenih s pomočjo samozaložniškega sistema Kindle Direct Publishing, časopisne vrstice in knjižne police pa napolnjujejo samozaložniški uspehi, takšna je npr. uspešnica Silos (Hugh Howey), ki jo je v Sloveniji izdala založba Mladinska knjiga. Na vse to pa se odzivajo tudi največji igralci v tradicionalnem založništvu; Penguin Random House je denimo prevzel podjetje za samozaložniške usluge AuthorSolution, pri Simon & Schuster pa so v sodelovanju z Archway Publishing ustanovili lastno samozaložniško podjetje. Sledil je Applov iBookstore, v okviru katerega je začela delovati platforma Breakout

Books za marketing in promocijo samozaložniških del (Herther, 2013).

Ena osrednjih značilnosti samozaložništva je ta, da pot knjige ne poteka skozi uredniško sito, ki bi preprečilo objavo slabih in nedodelanih izdelkov. Mnogi zato menijo, da bo v prihodnosti na področju tovrstnega založništva velik problem predstavljala kakovost informacij (Herther, 2013). Tim Laquitano, izredni profesor angleščine na kolidžu Lafayette, se s tem ne strinja:

“Če samozaložniška knjiga vsebuje borne informacije, ni veliko možnosti, da bi sploh pridobila veliko pozornosti na trgu. Izginila bo v praznino. Če pa bo katera koli knjiga pridobila pozornost, kljub temu da je prepredena z napakami in napačnimi informacijami, jo bodo verjetno uničili blogerji, ki z razkrinkanjem tovrstnih zavajanj pridobivajo na ugledu (Laquitano v Herther, 2013, str. 25).”

Laura Miller (v Herther, 2013, str. 25) pravi, da bi lahko samozaložništvo tradicionalnim založnikom prineslo celo veliko koristi. Samozaložniki namreč vse začetno tveganje za neuspeh prevzamejo nase: čas in denar vlagajo v tisk, marketing ter nasploh v vzpostavljanje lastne blagovne znamke. Ko je vse težko delo opravljeno in je avtor že sprejet med bralci, ga lahko z minimalnim oz. celo ničnim tveganjem pod svoje okrilje vzame založba in na ta način pobere samo gotovi dobiček. Samozaložništvo torej predstavlja zelo dragoceeno tržno raziskavo, ki razkrije, kateri avtorji oz. žanri so privlačni za bralce in s katerimi se je trg že prenasitil (Baverstock, 2012).

Založništvo, kot smo ga poznali doslej, bi na račun samozaložnikov v prihodnosti vendarle utegnilo doživeti še precej sprememb. Zunanji honorarni

uredniki, ki so jih še do nedavnega najemale predvsem založbe, bodo verjetno vedno pogosteje sodelovali s samozaložniki. Eden izmed njih je Gale Winskill (v Baverstock, 2012, str. 45), ki pravi, da je še leta 2008 70 odstotkov njegovega dela izhajalo iz založniških hiš, le štiri leta kasneje pa jih je krepko preraslo samozaložništvo – predstavljalo je kar 80 odstotkov njegovega posla. Razlog za to, da se svobodnjaki raje odločajo za sodelovanje s samozaložniki, je, da založbe nenehno znižujejo stroške in jim tako za isto delo plačujejo vse manj, medtem ko samozaložniki cenijo strokovnost, z njimi je prijetno poslovati, poleg tega pa njihovo plačilo pride hitro (Baverstock, 2012).

Baverstockova (2012) predvideva, da bodo na področju samozaložništva vedno bolj priljubljene nove metode dela, kot je denimo timsko pisanje. Pri takšnem načinu pisanja skupine avtorjev združijo svojo vsebino, nadzor nad procesom in avtorskimi pravicami pa izvajajo tržno usmerjena podjetja (npr. Working Partners). Na podoben način nastajajo kriminalni romani Jamesa Pattersona (Baverstock, 2012).

Kljub vsemu tveganju pa je za avtorje samozaložništvo vendarle smiselno, saj si z njim zagotovijo večji nadzor nad lastnimi produkti, pa tudi nad avtorskimi pravicami. Ameriška avtorica ljubezenskih romanov Bella Andre je tako z založbo Harlequin podpisala pogodbo, ki založbo pooblašča le za tiskane izdaje njenih knjig, medtem ko je sama v celoti obdržala vse pravice za elektronske izdaje. Takšno novo ravnotežje moči predstavlja veliko spremembo v založniški dinamiki (Herther, 2013).

Avtorjeva neposredna vključenost v trženje bo s pomočjo samozaložništva

postala nekaj povsem običajnega, poleg tega pa bo potrebno sprejeti višje standarde na področju ravnanja z avtorji. V strogo poslovnem smislu bodo samozaložniški avtorji od tradicionalnega založnika verjetno zahtevali več – morda bodo želeli biti partnerji, morda bodo pričakovali, da se založnik o vsem posvetuje z njimi in jih obvešča, možne pa so tudi različne razprtije glede pogodb. Pričakovati je nekatere izjemno visoke predujme: izplačani bodo prav tistim avtorjem, ki so si pot na trg utrli preko samozaložništva (Baverstock, 2012). >>>

SAMOZALOŽNIŠTVO V SLOVENIJI

Obsežnejših raziskav, ki bi pod drobnogled vzele pojav samozaložništva, v Sloveniji še ni bilo. Tema je slabo raziskana, morda tudi zato ker, kot bomo videli v nadaljevanju, kakšnega posebnega razmaha ta pojav v Sloveniji še ni doživel. V nadaljevanju sledijo podatki Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK) o samozaložniških naslovih, izdanih v posameznih letih od leta 2009 dalje. Podatki se nanašajo izključno na tiskane knjige.

Tabela 1: Število izdanih knjig 2009–2014 (Slov. bibliografija, NUK; podatki do novembra 2014)

Leto	Število vseh knjig	Število samozaložniških naslovov	Delež samozaložniških naslovov (%)
2009	7.291	419	5,75
2010	6.980	300	4,30
2011	7.220	257	3,56
2012	6.740	291	4,32
2013	5.965	218	3,65
2014 (do 25. 11.)	3.603	146	4,05

Tabela 1 nam pokaže zanimiv pojav: izdajanje knjig v samozaložbi v Sloveniji ne narašča, kot je opaziti drugod po svetu, temveč celo upada. Vsako leto je na tak način izdanih manj knjig. Res je, da upada tudi skupno število izdanih knjig na leto, pa vendar nam odstotni delež samozaložniških naslovov pove, da je pogostost izdajanja knjig v samozaložbi od leta 2009 do 2011 upadala, v naslednjih letih do 2014 pa je nihala, vendar ni nikoli bistveno narasla, prav tako ni dosegla deleža iz leta 2009, ko je bilo 5,75 odstotka vseh izdanih knjig izdanih v samozaložbi. Treba je opozoriti, da ti podatki niso nujno zelo natančni, saj zajemajo le tiste samozaložnike, ki so pridobili številko ISBN za svojo izdajo – teoretično možno je, da jih veliko te številke sploh ne pridobi.

Glede na to, da v podatke prav tako niso zajete e-knjige, ki so v tujini pomenile največji razcvet samozaložništva, nas je zanimalo še, koliko samozaložniških e-knjig je bilo v Sloveniji izdanih v zadnjih letih. NUK podatkov o tem nima, a glede na to, da obstajata samo dva večja ponudnika e-knjig v slovenskem jeziku (Biblos – Beletrina in e-Emka – Mladinska knjiga), je morda približek realnemu stanju dovolj dober, če upoštevamo njihove podatke. Kljub temu pa je treba upoštevati tudi možnost, da se glavnina samozaložništva v Sloveniji odvija kje drugje, npr. na fenovskih straneh, katere v ospredje postavlja študija Šeskovc in Pušnikove (2014). O ugotovitvah bomo več zapisali v nadaljevanju.

E-Emka, ki obstaja od leta 2013, ima med vsemi svojimi knjigami (približno

500 knjig) en odstotek, torej približno pet samozaložniških. Nekoliko starejši Biblos, ki je nekaj časa tudi nudil samozaložniško platformo, ima na tak način izdanih knjig nekoliko več – 67. Kot je razvidno iz Tabele 2, število letno izdanih samozaložniških naslovov tudi na področju e-knjig upada. Treba pa je upoštevati, da so e-knjige v Sloveniji razmeroma nove in bo verjetno preteklo še nekaj časa, da se bodo številke dovolj ustalile ter stabilizirale in bodo takšni podatki bolj verodostojni.

Tabela 2: Število izdanih samozaložniških e-knjig na portalu Biblos (podatki založbe Beletrina)

Leto	Število izdanih samozaložniških e-knjig
2013	41
2014	16
2015–do 7. 5.	4

Pri tem je potrebno povedati še to, da so v navedenih podatkih zajete knjige, ki so v Slovenski bibliografiji razvrščene kot samozaložniške, torej je pod založbo naveden podatek samozal. ali ime in priimek. Na tak način so iz podatkov izvzeti samozaložniki, ki so knjigo založili kot pravne osebe, in tisti, pri katerih založba ni navedena (s.n.). NUK-ova baza je torej dokaj nenatančna in je ni mogoče jemati kot zelo verodostojen vir podatkov s tega področja.

SLOVENSKO SAMOZALOŽNIŠTVO NA FENOVSKIH STRANEH

Pušnikova in Šesekova (2014) sta v svoji raziskavi izprašali 28 slovenskih intervjuvancev, in sicer takšnih, ki izpolnjujejo vsaj štiri od naslednjih kriterijev: berejo e-knjige, kupujejo knjige v spletnih knjigarnah ali jih nalagajo na

svojo napravo preko spleta, berejo knjige na spletnih socialnih bralnih platformah, sledijo spletnim knjižnim fenovskim stranem in knjižnim avtorjem, sledijo različnim spletnim socialnim omrežjem, kjer razpravljajo ali berejo o temah, povezanih s knjigami, se udeležujejo različnih spletnih fenovskih dejavnosti, povezanih s knjigami in knjižnimi junaki. Ugotovili sta, da ti sodelujejo na največji slovenski spletni strani za fene Harryja Potterja, na strani Bradavičarske pripovedke, različnih Facebook fenovskih straneh in na igričarskih omrežjih z igranjem vlog. Nekateri se povezujejo tudi preko Bralnice, ki je slovensko družbeno omrežje za knjižne fene, in v družbenem omrežju Igre123. Med globalnimi spletnimi stranmi sta tako med slovenskimi kot tujimi intervjuvanci najpogosteje omenjena Wattpad in Fanfiction.net (Pušnik in Šesek, 2014).

Na splošno so po mnenju intervjuvancev v Sloveniji najbolj aktivni feni knjig o Harryju Potterju, zato je tudi najbolj popularna stran Harry Potter Slovenija s svojo odstranjo Bradavičarske pripovedke. Tudi ko so stran umaknili, so najbolj entuziastični feni ostali povezani; ustvarili so Facebook stran Bradavičarske pripovedke, kjer še naprej pišejo fan fiction (tj. zgodba o junakih ali prizorih neke že obstoječe knjige, ki jo pišejo njeni fani). Stran ima približno sto članov (Pušnik in Šesek, 2014).

Slovenci, kot ugotavlja študija, tudi ne zaostajajo v uporabi tujih družbenih omrežij, namenjenih knjižnim navdušencem. Med slovenskimi fani so najbolj popularni Wattpad, Amazon in Goodreads, medtem ko tujci večinoma uporabljajo Tumblr, Twitter in Wattpad (Pušnik in Šesek, 2014).

Tole je eden izmed slovenskih intervjuvancev povedal o Wattpadu:

»Wattpad je najbolj toplo družbeno omrežje od vseh, del katerih sem kdaj koli bil. Nekateri člani promovirajo druge, običajno nove člane, tako da delijo povezave do njihovih avtorskih del na svojem zidu. Tako prijazni so in res ti dajo občutek, da si dobrodošel (slovenski intervjuvanec 7 v Pušnik in Šesek, 2014, str. 114).«

Eden izmed slovenskih intervjuvancev je dejal tudi, da po njegovem mnenju večina fanov, ki berejo, prej ali slej začne pisati fan fiction v angleščini ali slovenščini. Tudi zgodbe, napisane v slovenščini, lahko prebere po sto ljudi, kar je velika številka, glede na to, da je Slovencev le dva milijona in da večino popularnih tiskanih knjig v Sloveniji prodajo v le nekaj tisoč izvodih (Pušnik in Šesek, 2014).

Več kot polovica slovenskih intervjuvancev piše ali je pisala fan fiction. Eden izmed njih piše fan fiction o resnični (slavni) osebi in ima na Wattpadu dva milijona bralcev, večinoma tujcev. Drugi slovenski intervjuvanci večinoma pišejo v maternem jeziku. Radi berejo v angleščini, pišejo pa vendarle raje v slovenščini. Slovenski fan fiction večinoma nastaja na slovenskih fanovskih straneh. Tuji intervjuvanci večinoma pišejo v angleščini, le eden izmed njih včasih piše v španščini, ki ni njegov materni jezik. To je morda povezano z dejstvom, da Slovenci fan fiction jemljejo veliko resneje kot tujci, pomembno se jim zdi, da je pisanje slovnično pravilno, da sledi določenim standardom kvalitete, medtem ko tujci vse skupaj jemljejo bolj za zabavo in svojega dela ne ureja-jav prav posebej (Pušnik in Šesek, 2014).

UGOTOVITVE RAZISKAVE

Za raziskavo smo uporabili študije primerov, med katerimi so bili na eni strani trije slovenski avtorji, na drugi pa trije tuji (avtor iz ZDA in avtorici iz Združenega kraljestva ter Nemčije). Naš raziskovalni vzorec je bil majhen, zato je treba na ugotovitve raziskave gledati z nekaj kritične distance.

Opazili smo povezavo med razvittostjo e-knjig in založništva; uspešni samozaložniki iz tujine so zasloveli izključno z izdajanjem e-knjig. Slovenski avtorji na drugi strani pravijo, da bi ravno tako izdajali e-knjige, če bi bile te v Sloveniji bolj razvite (Dobra vila Maja), nekateri pa z e-knjigami dosegajo večji uspeh kot z istimi knjigami v tiskani obliki (Bojan Ekselenski). Povezava med vzponom e-knjig in založništva je precej logična, saj so stroški v tem primeru nižji kot s tiskom, pa tudi prodajne poti so stalne, utečene in lahko dostopne.

Slaba razvittost e-knjig pa ni edini problem slovenskih samozaložnikov. Izkazalo se je namreč tudi, da jim veliko oviro predstavlja majhnost jezikovnega trga. Vsi trije obravnavani tuji založniki imajo namreč prednost, ker njihov jezik govori veliko število ljudi. Hugh Howey in Rachel Abbott, ki pišeta v angleščini, nagovarjata kar ves svet, saj angleščina ni le uradni jezik številnih držav, temveč tudi prvi tuji jezik v velikem delu sveta. Emily Bold piše v nemškem jeziku, ki ga prav tako govori opazno velik del Evrope (Nemčija in Avstrija).

Slovenščina na drugi strani je jezik, ki ga izven meja Slovenije ne govori veliko ljudi, torej jezikovni trg knjig, napisanih v slovenskem jeziku, ni kaj dosti večji kot dva milijona ljudi. Vse to opažajo tudi trije obravnavani sloven-

ski založniki, med katerimi nihče ne izključuje možnosti oz. vsaj želje prodora na tuji trg z angleškim prevodom katerega od svojih del. Dobra vila Maja že ima eno knjigo v angleščini, a poslovnih uspehov z njo ne želi primerjati s slovenskimi knjigami, ker meni, da marketinško ni dovolj sodelovala na tujih trgih. Majhen jezikovni trg se torej zagotovo kaže kot možen razlog za slabše uspehe slovenskih samozaložnikov.

Samozaložnike prav tako moti slaba dostopnost slovenske knjigotrške mreže. Vsi trije obravnavani avtorji uporabljajo distributerja, ki skupaj s trgovcem zase vzame velik delež cene knjige (Ivka Abramović Primusu knjige prodaja s 50-odstotnim rabatom). Podatkov o tem, ali je v tujini boljše, nimamo, je pa res, da je v tujini (vsaj v obravnavanih državah – Združene države Amerike, Velika Britanija, Nemčija) zelo razvit prodajni kanal za elektronske knjige, do katerega pa samozaložniki na splošno lažje dostopajo kot do vsake posamezne knjigarne. Ekselenski je kot težavo navedel tudi to, da so velike knjigarniške mreže v Sloveniji vezane na založbe in torej vlada pomanjkanje neodvisnih knjigarn, ki bi sprejemale vse založnike in ne bi nekaterim knjigam dajale prednosti pred drugimi.

Čeprav je izredno močna slovenska knjižnična mreža svojevrsten fenomen, pa kakršne koli povezave med njo in slabšo razvitostjo samozaložništva nismo ugotovili. Samozaložniki celo menijo (Bojan Ekselenski), da so knjižnice dobrodošla promocija in dobra pot za doseganje bralstva. Dobra vila Maja medtem ne opaža velikega pozitivnega ali negativnega vpliva na prodajo zaradi knjižnic. Mogoče je, da knjižnična mreža vpliva na celotno založništvo,

znotraj katerega se nahajajo samozaložniki, zato ti kot majhen del založniškega sektorja tega niti ne opazijo.

Ugotovili smo, da je pri uspešnih primerih samozaložništva izjemnega pomena ena izmed vrst osebnega stika z bralci, ki lahko bodisi poteka preko socialnih omrežij (tako so uspeli vsi trije tuji avtorji in Dobra vila Maja, ki se zelo zanaša na Facebook) bodisi neposredno in v živo, kot je mogoče opazovati pri Bojanu Ekselenskem (osebni stik na knjižnih sejmih in drugih dogodkih) ter Ivki Abramović (osebni stik s strankami v masažnem salonu). Pri tujih primerih, kjer gre vedno za e-knjigo, je zelo očiten pomen spletnega marketinga, predvsem prisotnost na družbenih omrežjih. Rachel Abbott je denimo pred izdajo knjige napisala celoten trženjski načrt, ki je vključeval predvsem prisotnost in oglaševanje na Twitterju ter profesionalne prošnje za recenzije na blogih in spletnih straneh – torej je v celoti šlo za opazen spletni marketing. V primeru Hughja Howeya bi lahko rekli, da gre tudi za inovativno vsebino, saj je v serijo Silos strnil nekaj novega in drugačnega, pri čemer je sledil temu, kar bi želel brati sam ali kateri od njegovih družinskih članov oz. prijateljev. Emily Bold pa je denimo, kot priznava sama, uspelo čisto po sreči, saj je bila ena izmed prvih nemških avtoric, ki je objavila e-knjigo. Tudi ona je izjemno dejavna na družbenih omrežjih. Medtem pa nihče ne omenja povezave med uspehom in medijsko pokritostjo, prav tako kot razloga za uspeh ne navajajo profesionalno urejene knjige ali naslovnice – je pa mogoče, da je to vsaj v tujini nekaj samoumevnega. V Sloveniji imajo opaznejše naslovnice knjige Dobre vile Maje, ki se pojavlja na večini izmed njih

in na tak način gradi blagovno znamko svojega obraza.

ZAKLJUČEK

Samozaložništvo v anglosaksonskih in drugih državah sveta doživlja velik razmah, pri čemer imajo korist tako avtorji, ki pobirajo večje zasluge od svojega dela, kot tudi tradicionalni založniki, ki se vedno bolje znajdejo v novem, drugačnem svetu, in izkoriščajo prednosti, ki jim jih nudijo že izdane in pri bralcih dobro sprejete knjige – torej uspešnice brez tveganja.

V Sloveniji je na tem področju mogoče zaznati zaostanek, saj, kot kažejo podatki NUK-a, obseg samozaložništva ne raste, temveč kvečjemu stagnira in že več let ostaja na približno isti ravni. Kako to, da prihaja do takšnih razlik? Krivdo je treba tudi na tem področju iskati v specifičnosti slovenskega založniškega trga, ki je majhen in posledično prinaša majhne dobičke. Tudi samozaložniki v tem ne vidijo velikega potenciala, tisti, ki se vendarle odločajo za tak način izdaje knjige, pa se spogledujejo s tujino, predvsem z angleškim jezikom, ki bi jim omogočil globalno prisotnost.

Dobiček samozaložnikov je še toliko manjši, ker nimajo na voljo veliko neodvisnih knjigarn, v katerih bi lahko po ugodnih pogojih prodajali svoje knjige. Namesto tega se priključujejo velikim knjigarniškim mrežam, vezanim na večje založbe (Mladinska knjiga, Felix ipd.), ki pa jim odtrgajo velik kos pogače – za prisotnost na njihovih prodajnih policah se morajo namreč odpovedati polovici cene knjige. Trg e-knjig, ki je običajno lažje dostopen tudi posameznikom, je v Sloveniji še v povojih, saj sta na voljo le dve večji e-knjigarni, ki sta obe nastali leta 2013, in sicer e-Emka ter

Biblos. Tudi to je eden izmed razlogov, zaradi katerih samozaložništvo v omejenih državah ne napreduje.

Težava pa je v tem, da se zaradi določenega zaostanka celotnega založniškega trga Slovenci, ki so večinoma večji v tujih jezikih, posebej v angleškem, preusmerjajo na tuji trg – tako kot to počno pri nakupovanju in branju e-knjig, ki še do nedavnega skoraj niso bile na voljo v slovenskem jeziku, zato so se jih bralci večinoma navadili brati v angleškem jeziku, je podoben pojav mogoče opaziti tudi pri pisanju. Kot ugotavljata Pušnikova in Šeskova (2014), je namreč več Slovencev prisotnih na družbenem omrežju za periodično pisanje in branje knjig Wattpad. Nekateri celo tako aktivno sodelujejo, da ustvarjajo lastne zgodbe v angleškem jeziku in privabljajo množice sledilcev.

Vprašanje je, ali gre tu za osamljene primere, ki ne predstavljajo grožnje slovenski knjižni produkciji, ali pa bi se morali bati, da bodo zaradi zaostanka tehnologije in rigidnosti trga tudi avtorji sčasoma začeli namesto v slovenskem pisati v angleškem jeziku, ki omogoča večji doseg ljudi in večje zasluge. Če se ta sicer skrajni scenarij uresniči, bo slovenskemu založništvu s tradicionalnimi založbami na čelu to zagotovo prineslo še večji upad prometa, ki zaradi majhnosti trga že tako ni velik, in še večjo odvisnost od prevodne literature, ki sicer predstavlja relativno gotov uspeh, ker gre za že preizkušene uspešnice, a njena produkcija je kljub temu dražja kot produkcija knjig domačih avtorjev.

Namesto tega bi se založbe lahko podvzvale in ustvarile samozaložnikom prijaznejše okolje z boljšo dostopnostjo do knjigarn in boljšo promocijo e-knjig. Od tega bi imele korist tudi same, saj

smo na tujih primerih pokazali, da založbe samozaložniške uspehe s pridomo izkoriščajo – dovolijo, da avtor sam vloži denar v izdajo in marketing lastne knjige, nato pa spremljajo, kaj se z njimi zgodi na trgu. Če knjiga postane uspešnica, jo vzamejo pod svoje okrilje in iz nje ustvarijo še tiskano knjigo ter jo potisnejo na prodajne police izven nacionalnih meja. Samozaložniki zanje pravzaprav opravijo nekakšno brezplačno raziskavo trga, ne da bi jim bilo v to treba vložiti en sam cent. Ko se odločijo za izdajo knjige, je ta že uspešnica, ima ustvarjeno bazo bralcev in praktično že zagotovljen širok uspeh.

Res pa je, da govorimo o trgih, ki so mnogo večji in imajo mnogo več potenciala kot slovenski. Medtem ko je trg za slovenske knjige bolj ali manj omejen na državne meje Republike Slovenije, je trg za angleške knjige praktično ves svet, zato kljub uspešni prodaji samozaložniško izdane knjige ostane še mnogo nedoseženih koticov, ki jih lahko izkoristi založba. Pa vendar bi tradicionalni založniki v Sloveniji tudi to lahko izkoristili v svoj prid in se več ukvarjali z domačimi avtorji – ne nujno le znotraj državnih meja, temveč tudi širše, saj bi lahko svoje avtorje gojili do te mere, da bi postali zanimivi za odkup pravic tudi v tujini.

Sabina Štrubelj je bila rojena leta 1988 v Ljubljani. Leta 2012 je diplomirala iz novinarstva na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani, naziv magistrica založniških študijev pa je pridobila na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, in sicer leta 2015 z magistrsko nalogo z naslovom **Samozaložništvo v Sloveniji in po svetu – Študije primerov**.

Od leta 2013 je zaposlena kot asistentka v založbi, ob tem pa se ukvarja tudi s pisanjem, urejanjem in lektoriranjem besedil. Ureja predvsem knjige samozaložnikov in manjših založb. Poleg tega, da pri nastajanju njihovih del pomaga drugim, tudi sama literarno ustvarja. Leta 2013 je tako prejela nagrado Onino pero za kratko zgodbo z naslovom **Zakaj sva vztrajala**, leta 2015 pa je že izdala svoj knjižni prvenec, zabavni roman za ženske bralke z naslovom **Hotel Lavanda**.

VIRI

- Baverstock, A. (2012). Why Self-Publishing Needs to be Taken Seriously. *Logos* 23 (4), 41–46.
- Bowker. (2013). Self-Publishing Movement Continues Strong Growth in U.S., Says Bowker. Pridobljeno 8. 8. 2015 s spletne strani: <http://www.bowker.com/news/2013/Self-Publishing-Movement-Continues-Strong-Growth-in-US-Says-Bowker.html>.
- Herther, N. K. (2013). Today's Self-Publishing Gold Rush Complicates Distribution Channels. *Online Searcher* 37 (5), 22–26. Pridobljeno s spletne strani <http://ehis.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=cc8082b8-5ee3-405e-94d7-b15abd79a7b30sessionmgr4004&vid=4&hid=4203>.
- Pušnik, M. in L. Šesek. (2014). Reading popular literature and digital media: Reading experience, fandoms, and social networks. *Anthropological Notebooks* 20 (2), 103–126.

VZPON ELEJLE

POVESTI IZ SAGE VITEZI IN ČAROVNIKI

Bojan Ekselenski, Slovenija

PRELUDIJ ZA ELEJLO (1. POGlavJE)

Piše se leto 904. Še Dnevi pričakovanj do leta 905 zlatega eona. Tisočletni raj Svetovnega cesarstva pod vladavino človeškega cesarja in vilinske kraljice obsega vse znane dežele. Ljudje, Vilini, Edamiti in Škratje živijo v sožitju in ljubečem medsebojnem spoštovanju. Najveličastnejši človeški dosežek je pravljíčna prestolnica Wendenburg, simbol vladavine razuma.

Preko 2500 kilometrov zahodnjeje od prestolnice sije še čudovitejša stvaritev – cesarsko duhovno središče Aldeverg z znamenito cesarsko Akademijo in središčem vseh štirih šol magije.

Že dobrih 900 let znanemu svetu vlada sveti polvilinski vladar, vsi se klanjajo sveti vilinski kraljici.

Na tem, od Ela blagoslovljenemu svetu, obstaja samo eno mesto, kjer veličastje Cesarstva in svetega Trona nima oblasti. Daleč na severovzhodu, sredi strašnih viharjev Severnega oceana obstaja otok Taraf z istoimenskim zapuščenim mestom. Edino ta negostoljubna zaplata bednega rastlinja in večnega neurja ni del veličastnega cesarstva. Pravzaprav je otok izbrisan iz popisa dežel Cesarstva, saj nikoli ni sodilo vanj. Vsi so ga izbrisali iz svojih misli.

Tempelj Emen Mabemot namreč ni del tega sveta. Pet parov stebrov pred vhodom v Podzemlje je zadnji pozdrav svetu živih. Vse drugo v nedrju ledenege otoka pripada popolnoma drugačnemu svetu, neznanemu tujemu vsemirju Megšelema.

Ukleta mesto potrebuje svojega skrbnika. Sonorodski malahid, vladar Sonorodskih otokov, imenovanih tudi Smrtni otoki, mora skrbeti za neprekinjeno duhovno nasledstvo ukletega Emen Mabemot svečeništva.

Vsakih dvajset let mladi prvosvečenik izzove svojega prednika. Izzivalec in stari svečenik se borita na pravico do varovanja skrivnosti drugega Vsemirja. Redkokdaj se stari svečenik umakne in zapusti otoke, saj se menjave večinoma končajo s smrtjo. Zaradi narave magije svetišča je svečenik v času menjave oslabel, zato je v primeru boja zmagovalec že vnaprej znan. Po zasedbi položaja se prvosvečenik odpravi v tempelj, kjer so mu naslednjih 20 let edina družba s seboj pripeljane deviške svečence. Resnični *hasajid* se ne zanima za ženske, pravzaprav ga ne smejo zanimati na seksualni način. Tri Vrhovne in sedem Čuvajk zatabov mora ohraniti svoje devištvo in umreti morajo kot device pod noži svojih naslednic.

Vedno se ne dogaja po predvidenem redu in sile Megšeleme počasi in vztrajno iščejo pot v blagoslovljene **Ede**.

Vsa ta tisočletja se je obnavljal krog krvne daritve. Vse do sedaj ...

TARAF (3. POGlavJE)

Velikanska ladja ne more pristati v majhnem Tarafskem pristanišču, zato se zasidra v razburkanem morju. Vzdrževanje natančnega položaja sredi razburkanega morja pred ozkim vhodom v zaliv ji omogoča samo natančen kristal-

ni pogon. Brez njega bi jo hitro odtrgalo s sidrišča.

Darej se s spremstvom vkrca na majhno spremljevalno ladjo. Še zadnjič se pozdravi z mahibom:

»Sonoroda bo nekega dne zasijala, kot si zasluži glede na breme, ki ga nosi.«

Mahib se nasmehne:

»Želim vam srečo pri iskanju svete silnosti.«

Darej zamišljeno odvrne:

»Mogoče se kmalu vidiva.«

Mahib ravnodušno skomigne z rameni:

»Mogoče.«

Ladja se hitro oddaljuje od velikanke in zapljuje proti pristanišču. Darej opazuje v rdeče oklepe odeto stražo. Vsak prvosvečenik s sabo pripelje svojo stražo in desetino tempeljskih svečenic. Najpomembnejše so tri Varuhinje. Med njimi je tudi njegova daljna sorodnica Elena Sonorodska. Vse so zaobljubljene devištvo mešik Mogosa in Lebenoha. Njihova prva naloga bo pokol ostarelih prednic. Kri se mora ob vsaki menjavi popolnoma obnoviti. Nihče iz svetišča ne sme preživeti. Kvečjemu prvosvečenik preživi, če si tega poželi in ga novi usliši. Najpomembnejši del krvave menjave je pobjoj Varuhinj. V njih se je že mogoče začel razvijati ševiz Megšelemskega trojstva. S pobjojem se ta razvoj prekine in moloh napolnijo izgubljene esence Megšelema. In kolo časa se znova zavrti ...

Darej veli postaviti tabor na goli planjavi z razgledom na razburkano morje in silhueto zasidranega ladjevja. Ladje vje bo zapustila sidrišče po izstrelitvi puščice *ihās* ali prihodu prejšnjega prvosvečenika.

Sredi dolge zarje prekrši eno od pravil svečeništva. V svoj šotor pozove Ele-

no. Dekle se ob pozivu Darejevega služabnika namuzne in navkljub nasprotovanju svečenic odide s služabnikom. Vstopi v šotor in se spogleda s svojim daljnim sorodnikom po materini strani:

»Zakaj si me poklical? Dobro veš za prepoved!«

Darej s kretnjo odpusti služabnika in jo povabil za mizo:

»Sedi draga! Vidiš koga, ki bi lahko uveljavil prepoved? Na Taraf ne sežejo patenti stričevega dvora. Tukaj smo sami sebi vladarji.«

»Saj ne gre za vladarjeve patente. Gre za,« a ji seže v besedo:

»Tukaj je edini veljaven patent samo moja beseda. Ves vek cesarstva ga varuje najina razširjena družina. Vsa ta stoletja imamo v dosegu roke neprekosljivo mogočne moči. In kaj počnemo? Skrbimo, da je strah pred to močjo varno shranjen. In kako nam cesarstvo poplača? S povečanjem glavarine in poniževanjem v orčje krotilce. Se ti zdi to pošteno?«

Elena pogoltne slino. Njen daljni bratranec je v vsakem stavku izrekel vsaj tri herezije. Ob tem njegovem, malce pohotnem motrenju, začuti sled nelagodja. Pogoltne slino in umakne pogled:

»Kaj je in kaj ni pošteno, ni ne tvoja, niti moja naloga. Najprej moraš premagati svojega strica, potem te čaka iniciacija in izvajanje obredov. Mene čaka krvavo delo. Svečenice ne smejo žive zapustiti Tarafa. Moč devic jih preveč zaznamuje. Čez dvajset let bodo prišli naši nasledniki in naravni krog se bo sklenil.«

Darej nekaj časa moči, zatem se glasno zareži:

»Tvoja naloga ne bo vsakodnevna rutina. Svoje prednice boste pokončale, ker so dvajset let izgubile zaradi napač-

nih motivov. V svetišče ne bomo vstopili zaradi strahu za svet, temveč zaradi rešitve Sonorode. Po stoletjih služenja si bomo vzeli, kar nam pripada. Vse potrebno je v svetišču.«

Dekle zardi in znova spusti pogled v preprogo na tleh. Sunkovito dvigne pogled in vprašujoče pristavi:

»Kje si se nalezel te herezije?«

»Nikjer! Svojega časa ne bom zapravil za tujo varnost in tujo slavo. Vsi so odvisni od nas. Kako izražajo svojo hvaležnost? Hesed malahid iz Ceoda nas je ponižal v brezkrvne suženjske zvodnike. Kako nizko nas še lahko ponižajo? Najbrž bi nas zatolkel v brezkrvnost, če bi imel takšno patentno moč,« in zasanjano vzdihne, »Na srečo je nima.«

Dekle molči. Darej nadaljuje:

»Kakor hitro opravim s stricem in ti s starimi veščami, bova izvedla nekaj zanimivih obredov.«

»Skupaj?« prebledi in široko razpre oči. Darej smehljajoče prikima:

»Skupaj. V tem je smisel magije združevanja ženske in moške sile.«

Portalno svetišče je pravzaprav nekakšen amfiteater s privzdignjenim odrom v središču. Obkrožajoče stebrišče je že precej načeto. Darej čaka in si ogleduje mogočen amfiteater. *Čemu so ga zgradili za publiko, ki je ni? Je bilo včasih drugače?* Nikjer ni našel zapisov o menjavanju svečnikov. Soočenje med starim in novim svečnikom se že od nekdaj odvija v osami. Vse, kar ve o menjavi, je izvedel od vilinskega rešmeaga. V svetišče Petih stebrov je poslal svojega služabnika s pozivom *na srečanje spremembe*. Strica Regusa Sonorodskega bo odrešil dvajsetletne službe.

Veter besno zavija med stebri. Nihče ne pozna namena tega amfiteatra, kjer

se odvija igra brez publike. Nekaj prastarih, komaj opaznih ostankov zidov priča o drugačnih časih.

Stric Regus je najmlajši vladarjev brat. Sprva je želel družinsko breme prevzeti najmlajši stric Filius, a je odpadel takoj po Regusovem priznanju homoseksualnosti. Pri vsaki drugi generaciji imajo prednost geji, saj so ravno zaradi svoje homoseksualnosti najidealnejše uravnoteženje moči duhovnega nasledstva, ki svet varuje pred strahotnimi močmi Megšelema. Darej se zaveda teže svoje naloge.

Oblaki se vrtničijo in divje plešejo na jekleno sivem nebu. Šibko sonce je že padlo za severozahodno obzorje. V tem letnem času je noč prekratka za dostojen spanec.

Končno ga zagleda. A stric ne prihaja sam, kot to velevalo običaji. Z njim prihaja sedem pripadnikov njegove garde.

»Stric Regus!« zakliče.

»Nečak Darej!« in namigne lemikom v rdečih oklepih. Vojščaki se rutinirano razporedijo v pahljačo.

Darej pogoltne slino, a se trudi ohraniti samozavest zmagovalca:

»Moral bi priti sam!«

Regus izvleče sijajen aurilski meč:

»Moral bi, a nisem. Svetišče mi še ni razkrilo vseh skrivnosti in odločil sem se podaljšati svojo tukajšnjo službo. Zaradi svoje narave sem prišel dlje od kogar koli v zadnjih treh stoletjih. Si vedel, da sem po petsto letih prvi, ki ga ne zanimajo ženske? So ti sploh razkrili skrivnost službe? Saj menda ne verjameš v tiste vilinske zgodbice!«

Darej previdno izvleče meč in ga potežka. Nagrbanci čelo in z očmi srepo šviga med oklepljenimi vojščaki. Izvlečejo meče, uperijo kopja, namerijo loke in se strumno približujejo. Trdo kora-

kanje je vse bližje. Darej še vedno ohrani samozavest in prepričanost v lastno zmago:

»Dobro veš, da ladja ne bo odplula, dokler se ne vkrcaš ali ni izstreljena *sihim ihas*. Nočem te poškodovati. Dobro veš, da ne moreš goljufati!«

Regus utrujeno sede na kamnit sedež:

»Vse skupaj je goljufija! Je ne vidiš? Je ne prepoznaš?«

Darej stisne ročaj meča:

»Odnehaj, dokler še lahko. Če se ne vkrcaš ali puščica ne bo izstreljena, se bo ladjevje vrnilo ob letu osorej. Kaj pridobiš z enim letom odloga?«

Mož z začetkom pleše se nasloni na meč:

»Eno leto mi zadostuje do izpolnitve. Dobro veš, kakšen sem. Ena od prerokb pravi, mož z ljubeznijo do moža bo odprl duri Petih. Jaz sem ta mož! Tebe je sem pripeljala strastna želja po moči. Že kot petletni deček si vedno hotel nadzor nad vsem. Odprl bom duri, saj sem jaz ta prerokovani mož z ljubeznijo do moža. Veš, kako sem se tam dol počutil med samimi ženskami?«

Darej se je zarežal:

»Nesrečno? Saj si imel stražo. Njih ne omejuje nobena prepoved.«

Regus presliši opazko:

»Se zavedaš, zakaj si vilinci niso drznili približati temu ukletemu otoku? Je bil mojster Almis iskren? Mu verjameš? Jaz mu namreč ne verjamem več. Ko sem se prebil do zadnje strani Sehir Etirja, Sehir Jereda in zlasti Sehir Bar Jemina, sem spoznal grozljivo resnico.«

»Kakšno? Kaj te stane, če me zdaj razsvetliš s svojim spoznanjem?« in osredotočeno spremlja v rdeče odete *nenaui lemike*. Regus se glasno zareži, se upre na meč in okorno vstane:

»Elejla, Damejahi in zatabi so neskončna moč sprememb. Najprej iz reda naredijo kaos in ga potem znova sestavijo v popolnoma nov red. Po petnajstih letih službe sem dojel, da varujemo obstoječe stanje, zamrznjeno v legendarni davnini, zato sem se zadnjih pet let ukvarjal z načinom sprostitev teh sil. Zatabi prinašajo strast spremembe, a istočasno imajo v sebi seme svojega uravnoteženja. Zlasti Sehir Bar Jemin govori o udejanjenju uravnoteženja. Vsako rušenje reda v sebi nosi seme nove ureditve. Življenje je sestavljeno iz življenja in smrti. Vsako uživanje v luči prinaša senco teme. Ti je Vilin razložil pravo naravo zatabov? Ti je povedal, da so knjige v templju vilinskega izvora?«

Darej zmedeno odkima. Nihče mu ni omenil vilinskih knjig.

Regus odločno nadaljuje:

»Se mi je zdelo. Vilinski strah izvira iz paničnega strahu pred spremembami. Oni hočejo nespremenljivo stanje. Tudi v njihovem svetu rojstvo prinaša smrt, a oni nočejo smrti, torej tudi rojstev ni. Kdo je določil nasilno menjavanje prvosvečenika vsakih dvajset let in hkratni poboj vseh svečenic? Vilinci. Zavedajo se moči tega kraja in ker rešmeagi en drugemu ne zaupajo, so breme preložili na ramena smrtnih. Nečak, še se lahko umakneš. To ti je zadnja odstopnica. V Kandarju bodo nezadovoljni, saj ni nikjer določena še tretja možnost, povratek novega svečenika. Močem Elejle in Damejahov se ne bom odpovedal. Prišel sem bližje od kogar koli v preteklosti, samo še malo in delo bo končano. Moja narava mi daje moč uvida v samo središče skrivnosti. Dovolj daleč sem, da se ne bom pustil pregnati. Študij in praksa magije sta me izčrpala. Vsakogar izčrpa, kajti takšna

je narava zatabov. To je nujna faza na poti do popolnosti. Samo obrede in uroke dopolnim in postal bom brezmejno močan. Sonoroda ne bo več oddaljena in ponižana dežela, temveč središče novega carstva. Vidiš, tu sva si enotna. Tudi ti želiš drugačno Sonorodo.«

Darej pozorno motri v strica. Po glavi se mu prepletajo utrinki uka pri rešmeagu s tukajšnjo stričevo nepopustljivostjo. Čutil je njegov zanos in zlasti vplive zatabov. Ti so nezgrešljivi. Lahko je kos dvema, mogoče trem izurjenim lemikom, a pred njim jih na ukaz čaka sedem. Vseh ne bo zmogel. Nečesa se mora domisliti. In to hitro.

»Si prepričan, da vse skupaj ni samo iluzija? Omejitev je postavljena zato, ker uniči človeka. Odstopi! Naredi uslugo preostanku svojega življenja. Zapusti ta ukleti kraj, dokler ga še lahko zapustiš na svojih nogah.«

Regus se glasno zakrohota:

»Ste slišali moji krvni gardisti?« in v Dareja zapiči vročičen pogled, »Tako ne bo šlo! Res si predrzen. Proti tebi je sedem najboljših vojščakov. Oni so moja krvna garda, seme nove *jeredske* moči. Ukloni se, dokler ti še namenim milost! Zadnjič te opozarjam!«

Darej hitro oceni svoje možnosti. Časovne magije ne obvlada, a lahko poskusi nekaj drugega.

Silovito se izstrelil proti stricu. Samo en poskus. *Če v boju ne moreš premagati, se mu izogni.*

Presenečenje je popolno. Preden se lemiki uspejo odzvati, spretno razoroži oslabelega strica in ga onesposobi. Ostrico noža mu prisloni tesno na goltanec. Regus samo zahrope, se napne in poskusi izviti iz jeklenega prijema, a spričo Darejeve nepopustljive moči odneha. Zaveda se Darejeve fizične premoči.

»Ukaži jim, naj odvržejo orožje in odstopijo. Zlasti to velja za lokostrelca. Hitro!«

Lemiki se previdno približujejo in čakajo na primeren trenutek. Darej še tesneje prisloni nož:

»Hitro! Saj nočeš umreti!«

Lemiki obstanejo. Lokostrelca oprezno namerita. Puščici sta uperjeni naravnost vanj. Darej še okrepi stisk. Regus boleče začuti hladno kovino. Sunkovito lovi samo:

»Spustite orožje. Spustite takoj!«

Lemiki še nekaj trenutkov oklevajo, zatem ubogajo ukaz prvosvečenika.

Darej malce zrahlja prijem:

»Tako je prav!«

»Me boš zdaj spustil?«

Darej še malce zrahlja:

»Brez neumnosti. Ukaži lemikom, da sem zdaj jaz njihov svečenik. To bo tvoj zadnji ukaz. Potem se lahko razumno pogovoriva.«

Darej še malce popusti stisk, a Regus naslednji hip izkoristi trenutek, odrine Dareja in zgrabi meč:

»Ne boš mi vzel moči! Ne boš!«

Darej se bliskovito odzove. Silovito zamahne proti stricu in ga prebode.

Lemiki obstanejo. Po prastarem patentu so dolžni ubogati novega prvosvečenika.

Darej hitro prestreže Regusovo telo in ga položi na tla. Izvleče svečeniški trak in z njim poskuša ustaviti krvavitev:

»Stric! Zakaj si to storil? Hotel sem te živega. Obstaja še ena rešitev, ki je vilinci niso pričakovali in upoštevali pri svojih hladnokrvnih manipulacijah, sodelovanja starega in novega svečenika.«

Regus kašlja kri in lovi sapo. Med sunkovitim dihanjem in pačenjem obraza v agoniji umiranja odvrne:

»Sodelovanje. Ta moč te naredi osamljenega ... Nisem pomemben. Najpomembnejši sta svečenici Lebenoha in Mogosa. Ne moreš ju... večno mladost ... Svečenica Lietzeta je nepomembna. Imaš svojo Lietzeta? Izberi. Otrok. Lietzeta in svečenice. Ni važno. Obred. Knjiga Sehir J..., stena in žrtev. Otrok greha. Sehir Etir je Lebenoh, Sehir Bar Jemin je Lietzet, Sehir ... Mogos. Preko Abadona ..., brodar Alisse pripelje ... trije prstani in trije kristali ... zatabi ... teha ... si...be...ti ... me ... ša ... rah ... On ... ost ...«

Glavna omahne. Kri še nekaj trenutkov polzi.

Razočarano položi truplo in ogorčeno vstane:

»Stari norec! Zakaj si prijel meč? Skupaj bi odkrila skrivnost. Zdaj moram najprej ponoviti tvoje delo,« in se obrne proti lemikom, »Gremo v moj tabor. Čaka nas delo.«

Pripravijo vse potrebno za izstrelitev *sihim ihas*. Regusovi lemiki prisežejo novemu gospodarju Petih stebrov in se pridružijo desetini v rdeče oklepateh prišlekov. Darej slovesno objavi:

»Vi ste zdaj moja Krvna garda. Tako je svojo zvesto stražo imenoval moj pokojni stric in pijmo zdaj za njegovo mirno pot v Kadešah!«

Večerja poteka v komornem vzdušju. *Zakaj je Regus posegel po meču? Zakaj skrivnosti ni hotel deliti? Vedel je, da me ne more presenetiti. Je to usoda? Bom tudi jaz tako končal?*

Znova prekrši pravilo. Vse odpusti, samo Eleno pozove, naj še malo počaka. Svečenica ga takoj prebode s srepim pogledom:

»Vem, kaj se bo zgodilo? Predvsem me zanima, kaj se je zgodilo s tabo?«

Darej je natočil pijači in ji ponudil čašo:

»Regusa mi je iskreno žal. A prepros-to je šlo za to, on ali jaz. Sebično sem se odločil zase. Karkoli je počel, ga je popolnoma izčrpalo. Ti boš *lietzeta* mojega svečeništva. Zdaj vem, zakaj ne bom začel od začetka.«

»Zato sem torej tukaj? Kaj pa ...« ji besede zastanejo, »Kaj boš storil?«

Darej natoči še sebi on odreže:

»Te, ki smo jih pripeljali s sabo, najbrž niso več žive.«

Eleni pade časa na tla.

Darej prikima:

»Tako je. Regus me je posebej opozoril na Vrhovne. Zjutraj gremo dol. Od zdaj bo tukaj vse drugače. Jaz sem zadnji svečenik tega ukletega kraja.«

Darej in Elena stopita med stebrišča. Straža se razporedi v svoje prostore. Pričakati jih mladi deklici.

Darej se spogleda z Eleno in vpraša:

»Vidve sta premladi za tukajšnje svečenice.«

Temnolasa deklica razvleče ustnice v nasmeh:

»Vi ste dopolnitev. *Lagamej* in njegova *lietzeta*. Vse bo dovršeno.«

Elena in Darej se spogledata:

»Kaj bo dovršeno?«

Svetlolasa deklica se zadovoljno zahihita:

»Zakaj mislita, da sta samo vidva? *Lagamej* Regus Sonorodski je opravil svojo nalogo. Tudi ti si opravil del naloge. Odlično si doumel namig pokojnega *lagameja*. Naše predhodnice so bile ob našem prihodu stare zafrustrirane večče. Brat tvojega deda si je uredil svoje zasebno kurbišče. Ko smo prišle z Regusom, smo imele lahko delo.«

»Kurbišče? Saj je prepove ...,« a ga temnolaska ostro prekine:

»Seveda je prepovedano. Marsikaj je

zapisano v patentih onkraj morja. Že ti si včeraj vprašal, kdo lahko izvaja patentno pravico, če je sodnik in tožnik za devetimi morji? Najbolj mučen je bil pobjo pankrtov. Ubogi otroci. Saj niso ničesar zakrivili, le napačnim ženskam na napačnem kraju so se rodili. A tvoj stari stric Tirenij sploh ni bil največji heretik. Pred njim so tukaj službovali še večji pokvarjenci. Regus je bil naravnost dar z Elovega neba, saj ni ljubil

žensk. V njem je vladalo ravnotežje moškega uma v ženski duši. Sledita nama.«

Elena vpraša:

»Kako vama je ime?«

Svetlolaska se obrne:

»Ona je Marisa, jaz sem Elisa.«

Darej je začutil silno moč zatabov. A to ni bila moč kaosa, temveč brezhibnega reda.

<>

ZEN TRIS

HAIKU ZA NEIZKUŠENE

Bojan Ekselenski, Slovenija

CVET

Cvet na travniku cvetel,
sneg prekril poljane.
Kje obstaja odcveteli cvet?

DREVO

Noga tja še ni stopila,
oko ga ni uzrlo,
drevesa torej ni.

ZLATOLASKA

Sama trepeta za ljubezen,
cvet ima v laseh,
čebela je prevarana.

PAKET NADREALISTIČNEGA *NADREALNO JE NAD REALNIM – ZBIRKA 50-BESEDNIC* Bojan Ekselenski, Slovenija

JEZERSKA GLADINA

Moja mati pluje po ravni gladini jezera. Otročički ji zvesto sledimo, kar ona naredi, mi ponovimo. Ves čas skrbno motri, saj je odprta gladina vedno zelo nevarna.

Ves čas smo razpeti med napornim iskanjem hrane in opreznjem za nevarnimi plenilci. Povsod so in oprezajo. Najnevarnejši so dvonožci s poka-jočo cevjo.

CVET MLADOSTI

Ljudje smo različnih vrst. Nekateri ves čas cviliijo, kako jih to ali ono boli. Nikoli se ne veselijo, saj so zaklali otroka v sebi. Eni ob abrahamu že tridesetih praznujejo dvajseti rojstni dan, a drugi že tridesetih praznujejo petdeseti rojstni dan.

A nihče noče nesmrtnosti. Ta zagotovo ubija in ubije.

EKSTREMNI SMUK

Ljubim športne izzive. Največji problem predstavlja pot do izhodišča. Tukaj ni žičnic, gostiln in ostalih dobrot. Vse je potrebno narediti na nogah. Povsod samo ledena pokrajina. Ko sem pogledal navzdol, proti dolini me je malce stisnilo. Vdihnem in se odrinem.

Zatem za hip uzrem Veliko rdečo pego in zdrvim navzdol.

PADEC SVETIH

POVESTI IZ SAGE VITEZI IN ČAROVNIKI

Bojan Ekselenski, Slovenija

O VESOLJNEM CARSTVU IN BEGUNSTVU

O vzponu Vesoljnega carstva smo zbrali vire v Kandarju in prestolnici vilinskega kraljestva Diwea. Danes že legendarni pustolovec, Lanis Darr, je sto let po padcu Vesoljnega carstva med iskanjem zakladov na pogorišču Vzhoda zbral kronike Kandarja. Mesto je na začetku 10. stoletja zlatega eona postalo prestolnica tega, čemur so kasneje rekli Vesoljno carstvo. Brez njegove zbirke ne bi mogli spisati povesti nobene povesti iz časov Padca.

Temeljito smo se namučili, da smo izbrskali uporabne kronike, ki so služile za popis ozadja epopeje Begunstva. Posebej težavno je bilo zbrati dogajanje poslednjih tragičnih mogosov cesarja Timeusa III. Samo posrednim virom se lahko zahvalimo za dovolj verodostojni opis tragedije, ki je brutalno prekinila dinastijo polvilinskih vladarjev.

Dinastija Simidalov je preživela zaradi drznosti pogumnih in epopeja Begunstva je bila zadnja luč tistih temačnih časov.

Simidali so preživeli temo Vesoljnega carstva, vendar niso več magična polvilinska dinastija. Cesarstvo Shedanija je samo bleda senca nekdaj veličine.

Zgodba Begunstva je, presenetljivo, precej dobro dokumentirana. Spremljevalci mladoletnega Timeusa IV, zadnjega polvilinca, so odlično popisali avanturo bega iz oblegane in padle prestolnice. Ti zapisi so se ohranili vse do sodobnosti.

Ker so vsi zapisi v obredni vilinščini, nismo imeli težav s prevajanjem. Zahvaljujoč dr. Mary Smith imamo odličen slovar obredne vilinščine ...

1. SEME ZAROTE

Precej velika krčma Falias na robu sektorja Aldais je že od nekdaj stičišče skoraj vseh, ki želijo svoje posle ohranjati v anonimnosti. Ogromen osrednji prostor je okoli osrednjega krožnega stebrišča poln mračnih koticov, kamor ne seže oko naključnih obiskovalcev. Mnoge stranke želijo ostati v mraku nevidnosti in krčma jim je ustregla.

Pred mrkimi možmi stojijo vrči s pivom, a tukaj zagotovo niso zaradi pivskega užitka. Pena v vrčih je že zdavnaj izpuhtela, saj vso svojo pozornost posvečajo velikemu prostoru z naključnimi pivci in zloveščim siluetam v temačnih koticih. Srepa šviganje oči in značilne tetovaže izdajajo motrenje ostalih omizij in ozkega vhoda v krčmo. Samo mož, odet v značilno južnjaško bogataško atepejo, ležerno srka pivo in ne posveča pozornosti svojim čuvajem. Tudi pred krčmo se sprehaja nekaj mrkih tetoviranih mož.

V temačen prostor previdno vstopijo trije možki. Eden od njih je odet v razkošno opravo bogatega trgovca. Spremljevalca bliskovito in rutinirano premerita prostor ter pomigneta gospodarju. Odločno se usmerijo proti osamljenemu možu, ki odloži napol spit vrč. Mrki silaki bližnjih omizij pozorno spremljajo vsak gib prišlekov, zlasti spremljeval-

cev. Zagotovo se poznajo, saj spremstvo prišleka in straža Južnjaka pripadajo cehu šadasov, mojstrov uboja. Pripadniki ceha morilcev so popolna zaščita za vsakogar z dovolj zlate ali aurilske podlage. Ker nudijo najboljšo bojno veščino in so odporni proti večini urokov vilinske magije, si lahko privoščijo tako visoke cene. Vedno se najdejo stranke, ki potrebujejo najboljše in si to lahko privoščijo.

Moža se oprezno opazujeta. Prvi spregovori Južnjak:

»Imaš patent za sklenitev posla?«

Trgovec iz delte Massaneda odločno prikima in zasede stol nasproti Južnjaka. Papirusni zvitek hitro zamenja lastnika. Mož ga sumničavo preveri in ga spravi v žep atepeje.

Pohlepno si pomane dlani:

»Je tvoj vladar pripravljen plačati ceno?«

Trgovec zadovoljno prikima:

»Moj vladar za zadovoljitev osebnega maščevanja plača vsakršno ceno. Imaš načrt in sredstva za izvedbo?«

Južnjak zoži pogled:

»Nikoli več ne podvomi o mojih sposobnostih. Vaš gospodar naj zaigra tidias. Vedel bom, kdaj moram premakniti svoje figure. Povsod imam svoje ljudi. Moja roka drži dovolj oster in dolg keseš. Mogoče je tvoj vladar mogočen mož, a če me izigra, zagotovo nima dovolj hitrih nog, da uide mojim šadasom.«

Trgovec ledeno odvrne:

»Vladar je beseda resnice. Ko bo dobil svoje, boš nagrajen. Obljubljeno ti je veliko, ker zahtevamo veliko. Ko bo padlo to cesarstvo, bo vstalo tvoje kraljestvo.«

Južnjak prikima in se oprezno rokuje s prišlekom. Razidejo se. Nihče ni ničesar videl ne slišal.

2. MAJORDOM TRONA ABRAM HOLGAR

Upravniku Abramcu Holgarju že sama navzočnost šelgeaca Trona prav preklemansko preseda. Vodenje vojne zahteva celega človeka. Želel je idiota na prestolu, a kar je preveč, je preveč.

Mladoletni tepec želi neprestano vzbujati vtis resničnega vladarja. S svojimi nepredvidljivimi potezami povzroča precej zmede. V teh ključnih trenutkih preživetja Svetovnega cesarstva preveč energije izgublja z zmedo, ki jo s svojimi idiotizmi povzroča umsko prizadeti prestolonaslednik. Pred velikim reliefnim zemljevidom razmišlja o položaju.

Tok misli prekine komornik Dvora, Nimor Zavair. Kot nepriznani sin Ornisa III. Madhaškega se je na ta položaj povzpел samo s sposobnostjo urejanja kočljivih zadev. Zdaj že ostareli madhaški vladar je pijan naskočil konjsko deklo, ki se mu je znašla na poti, in verjetno sploh ne ve, da ima na Dvoru sina.

Majordom seveda nima zadržkov glede spornega porekla. Pravzaprav celo spodbuja njegovo hlepenje po priznanju, ki ga ne more dobiti. Zaradi nemoralne brezkompromisnosti je dragocen zaupnik. Zna se osredotočiti na pomembne zadeve in jih vedno vrhunsko izpelje. Malce smešna krivonoga postava z zoprno piskajočim glasom za obujanje mrtvecev sme majordoma Trona zmotiti ob vsaki uri dneva ali noči:

»Gospodar, njegova svetost Timeus IV. Simidal se hoče igrati vojskovodjo. Od mahiba Algarja je zahteval poveljstvo nad Šestim zborom. Mahib želi vaše mnenje o tem, saj ga obhajajo dvomi glede taktičnih sposobnosti svetega visočanstva.«

Abram besno udari po mizi in zastavice se prevračajo med poskakovanjem površine reliefnega zemljevida. Bolj zase zarenči:

»Tega tepca bom moral odstraniti. Zlepa ali zgrda. Zadnji mogos mi resnično greni življenje in delo,« se znova nagne nad zemljevid in med popravljanjem zastavic jezno opisuje vojni položaj. »Ofenziva ravno zdaj lepo napreduje. Šesti in Deveti zbor sta stisnila najmanj deset hord v uničujoče klešče. Če nam uspe, bomo precej močnejše carske horde odrinili vsaj sto kilometrov stran od mesta. Čeprav je nesposoben in razvajan bedak, dobro ve, kdaj hoče zaigrati velikega vojskovodjo. Nemudoma napiši patent o prenosu poveljstva nad zbori s cesarja na iolmagovo pisarno. Ustanovi pisarno za vojsko. Tako naredi. In to hitro!« zarenči in sam zase preklinja.

Majhen možic sklene roke na hrbtu, se nagne rahlo naprej in previdno vpraša:

»In če Timeus ne podpiše patenta? Cesar, čeprav je mladoletni razvajeni Hirod idiot, mora podpisati vsak patent, predlagan s strani regentskega sveta. Za bedakovim početjem slutim navdihe regenta Harida. Preklet naj bo El, ker je Loris dovolil toliko otrok. Malce prisuknjeni Geor najbrž nima dovolj pameti za spletkarjenje. Raje se zabava in vedno podpiše, kar mu prinesete pred nos.«

»Harid,« stisne pest in zaječi. »Žal se ga ne moremo znebiti. Ne še. Spretno prikriva svoje nasprotovanje in za njim je precej obširna ter globoka mreža. Povrh vsega je popularen med vplivnimi meščani. Vsi sektorski malahidi so njegovi lakoši. Njegova odstranitev bi prinesla preveč težav in še kakšen upor. V tej kritični fazi vojne je to zad-

nje, kar potrebujemo. Harid je za vsemi Timeusovimi izpadi. Spreten je,« vzdihne upravnik in si popravi bogato okrašeno tuniko. Obožuje bogata oblačila. Zlasti ga privlači nakit iz aurila in zlata.

Nekdanja preprosta majordomova toga je postala bleščeča oprava, vredna vladarja bleščečega cesarstva. A Svetovno cesarstvo že vsaj pol stoletja ni več niti svetovno, še manj pa bleščeče. Premočan sovražnik je zgolj v eni vojni sezoni zasedel grofiji Feowell in Zeolijo na severu. Severni zbor je razpadel in izginil ob silovitem prodoru Seth Ureusovih hord. Kako prav bi zdaj prišle tiste medreje! Nepregledna množica orkov, kačjeglavcev in Severnjakov se ob podpori nekaj desetih grozljivih tzevogov pripravlja na napad na Aldeške dežele. Vilini medtem užaljeno postavljajo nekakšen zid na meji med Mealkudom in preostankom razpadajočega cesarstva.

Upravnik bolj zase zastoka:

»Vesoljni car ima lahko delo, saj ve, da se Mealkud ne bo vmešal. Sem jaz kriv za idiotizem ter omahljivost cesarja in kraljice? Sem kriv, ker nisem hotel cesarstva kar tako predati v umazane tace basileu Vzhoda? Sem jaz užalil njihovo mešiko Mariso? Škrati in drugi Zahodnjaki ničesar ne ukrenejo, samo čakajo na razplet. Cesarstvo bodo branili do zadnje kaplje naše krvi! Res junaško. Ne zavedajo se, ko bomo izkravaveli, so sami na vrsti za glavno jed na oržji roštiljadi.«

Nimor vljudno prekine tok misli.

»Če zdržimo na loku Rogeag – Malea – Inris – Kandall in nam uspe dovolj hitro vpreči še Tretji zbor pri Lingu, se bo carski mahib Apofis znašel v stiski. Če njegove udarne medreje ujamemo v ozek primež, bo basilea pripravljen na

pogajanja. Resno me skrbi samo Aldeška marka. Tam nimamo ničesar dostojnega za zaščito Aldeverga. Če se carski mahib Ureus jutri odloči za nadaljnji prodor, bo Aldeverg njegov v nekaj dneh. Ne vem, kaj sploh čaka,« vzdihne. »Cesarji so vsa ta stoletja mislili, da je duhovno središče cesarstva popolnoma varno. Zdaj bomo plačali ceno za nespametno politiko častivrednih prednikov.«

Abram pihne:

»Feowell so razkosali in bogat plen delijo med svoje. Ureus je po lanskem polomu previden. Dokler čez ozko grlo Severških vrat ne spravi vsaj stotnije medrej, ne bo nadaljeval. Gozdni vilini so jih v prvi rundi boleče na zobato gofijo. V drugo Ureus noče tvegati.«

Nimor zastoka:

»Ustavili so jih, a za kakšno ceno? Zagotovo ne bodo preživeli še enega množičnega napada. Potem je tu sabotaza zaradi Akroškega zbora. Nihče ne izvršuje ukazov Trona. Vse beži proti zahodu in jugu. Največja nevarnost so oportunisti.«

Abram jezno zarenči:

»Oportunisti,« vzdihne in jezno zaska, »malahidi nočejo prispevati dogovorjenih medrej in falang, temveč preračunavajo dobičke ter izgube.«

»Kako nizkotno!« zarenči. »Ko se bodo Ureusove horde prebile mimo gozdnih vilinov, bo za pol mogosa padel tudi Aldeverg. Akroški in ostali zahodni malahidi čakajo in se bodo v pravem trenutku pogodili z megšelemsko zverjo. Vedo, da bo carski guverner nekako moral vladati deželi, in obstoječi malahidi so v začetni fazi konsolidacije najboljši način za pobiranje tributov. A na koncu bodo zagotovo postali lakoševo kosilo. Vsak modri vladar izdajalce naj-

prej izkoristi, zatem pa jih neusmiljeno pokonča. Če izdajo svoje, še toliko hitreje izdajo zavojevalca.«

Nimor se skloni nad zemljevid in in prst srdito položi na točko pred oznako prestolnice.

»Vse je odvisno od našega ukrepa tukaj,« s kazalcem tapka po površini zemljevida, »pred vrati prestolnice. Vse je v rokah teh treh zborov. Če nam uspe, bomo imeli tudi malce bolj proste roke. Mogoče bi kakšno večje zmagoslavje naše kampanje omogočilo nebolečo odstranitev neljubih malahidskih hiš. Najlažje je odvečne glave zakotaliti v hrupu slavja.«

Upravnik dvigne glavo in se nasmehne:

»Kmalu bo nastopil ta trenutek in na valu zmagoslavja bom uredil kotaljenje lepih božanskih glav. Najprej zмага, potem čiščenje in na koncu nekakšno premirje. Če ne moremo imeti vsega, bomo obdržali vsaj nekaj, kar je boljše kot nič.«

KO GREDO PUNCE VEN

Samo Petančič, Slovenija

Vetrič poznega poletnega večera je prinašal saje, vonj po sežganem lesu in nečem sladkobnem, kar se je pritajilo med obe vonjavi. Vsake toliko je počilo ali je med hišnimi lupinami odjeknilo zaporedje pokov. Iz ozke, s pooglenelimi ruševinami posute ulice, so se kobacale tri ženske.

Ko se je prek kupa opek in podrtega trama na glavno ulico prebila prva, se je ozrla k tisti za sabo in ji pomagala s spodsipajočih se ostankov. Obleženi sta bili v zguljena moška plašča, nosili sta blatne škornje, njuni glavi pa sta bili zaviti v rdečo in zeleno ruto.

»A smo?« je zadihano vprašala prva, ko se je še tretja članica spustila s kupa sipkega peska in opek.

»Huh, smo,« je pokimala ženska z zeleno ruto poleg nje.

Njuna spremljevalka je bila že na videz malo mlajša od njiju, študentskih let, in bila je mulatka. Bila je podobno uborno oblečena.

»Upam, da bo v redu,« je dejala in velikih oči pogledala vodilno. Ta se ji je pomirjujoče nasmehnila, nato pa se odpravila.

Zavile so na sosednjo široko ulico, sredi katere sta ležala zgorel tramvaj, po tleh je bilo videti sledi tankovskih gosonic. Ob eni od porušenih stavb je zgrbljen starček na voziček nalagal opeke. Ko jih je opazil, se je zdrznil, pogledal po ulici in zaklical: »vek, vek!«.

»Soldaten,« je zašepetal.

Ko sta jo starejši odločno ubrali dalje, mulatka pa jima je bolj plašno sledila, je zrl vanje kot v duhove. Nečesa očitno nikakor ni razumel.

Do trojice so priplavali zvoki harmonike, prepleteni z mehкими vzhodno slovanskimi glasovi in podaljšanimi vokali nečesa, kar je morda spominjalo na pesem. Bili so blizu, za preluknjanimi opečnatimi zavesami, ki so se dvigale v črno nebo. Najstarejša je zavila v ulico in poleg vojaškega tovarnjaka zagledala kakih trideset mladih, v zelene uniforme odetih moških. Nekateri so nosili kape in drugi čelade z rdečimi zvezdami. Večina je imela puške, podajali so si steklenice prosojne tekočine in žejno pili.

Vodilni sta se pridružili še spremljevalki in pesem je utihnila. Vojaki so jih gledali. Nekdo se je kratko zarežal in rignil.

Prvi se je premaknil svetlolase mladenič z našitki na ramenih. Stekle so.

Dirjale so prek razbitih, od tankovskih gosonic zvoženih kock, luž, razsutih strešnikov in tramov. Prvo so ujeli najstarejšo. Drugo so zgrabili pri sežganem tramvaju, mulatka pa je zbežala v neko klet. Ko so vdrli za njo in je prvi začel trgati plašč z nje, je opazila, da se v kotu mračnega prostora stiskata starca in otroka. Starec je otrokoma prekril oči.

Prvi je bil svetlolasi mladenič. Prodril je s silovitostjo od tridesetkilometrskih maršev utrjenega telesa, ki mu je smrt že mesece svedrala mimo glave. Ko jo je grizel in lizal po obrazu ter jo vlekkel za lase, da je čutila, kako v zbodljivih bolečine popuščajo lasne korenine, ji je nosnice polnil tisti vonj sladkega. Zgrabil jo je za vrat, jekleni prsti so jo davili in v njegovih praznih očeh je videla iskre

sladostrasti. Potem ji je strgal hlačke in jeklasti prsti na goltancu so se umaknili. Vdihnili je in on je zdrsnil vanjo, sočno, spolzko in vročo.

Ko se je tisto divje zasajalo vanjo in je nad njo lebdel nasmešek belih zob, je vsak vbod, ki je bil vbod maščevanja in je obetal tuje seme, prinašal tudi trepetljaj za trepetljajem obeta vrha, obet je prišel v valove, v butajoče mase užitka, ki so preplavljale telo, dokler se ni morala znova z vso močjo obvladovati, da ji niso uhajali glasni stoki strasti.

Naslednji je bil bradač. Nekaj grobega ji je dejal ter jo klofnil, da je okusila kri. Zgrabil jo je kot malo žival in prodrl. Bolelo jo je. Suval je in ko jo je deček – ali deklica – gledal med dedkovimi prsti, je ščegetavček izstrelil orgazem, kaskado valov omamljajočega užitka. Grizla je v otekajočo ustnico in sesala kri.

Visokorasel mož praznega pogleda jo je obrnil na trebuh in skoraj videla se je lahko belo in ženstvena in okroglo pred umazanimi, v grobe hlače stlačenimi udi, okoli katerih so med dlakami gomazele uši. Prodril je in jo ranil.

Ležala je na razbrazdanih tleh, gola pod sivim nebom ranega jutra. Nogo je imela, golo in opraskano, potopljeno v lužo. Jezik je otipal zlomljen zob. Dva.

Del lasišča je imela zlepljen s krvjo, na levo oko ni videla nič. Bolečina v podplutbah se je že razvila v redno utripanje. Od pasu navzdol jo je ... bolelo. A slutila je, da je bilo tam bolečin še mnogo. Takih, ki se bodo razcvetele pozneje. Nekaj dlak je imela potrganih iz mednožja in tam so žarele jasne, žgoče pičice bolečine.

Vdihnili je in zrak je imel vonj krvi. In morda sperme. Ko je levo roko pone-

sla k obrazu, jo je bolečina prestrelila v ramenu in ko je z desno segla h zapestju leve, je videla, da ima polomljene nohte. Ozrla se je h zapestju in se dotaknila mesta pod dlanjo, kot bi tipala pulz. Pod kožo je zažarel napis Siegel-Gale. Njeno telo, golo pod nebom uničenelega mesta, je počasi, skupaj z obleko, zbledelo s tal ulice in se razblinilo.

Sterilnost klinike so mehčali pastelni toni in ko se je Zenia v njej zavedla, se je nad njo sklanjala medicinska sestra.

»Lepo pozdravljeni. Povratek je potekal brez zapletov. Regeneracija je 99% končana,« ji je dejala. »Vaši prijateljski vas že čakata v sobi za počitek. V nekaj minutah vas bomo spravili ven.«

Zenia se je ozrla. Oblečena je bila v papirnato bolniško srajco. Obkrožalo jo je nekaj s stropa visečih diagnostičnih naprav, drugače pa je bila soba prazna.

»Lahko vstanem?« je vprašala.

Medicinska sestra je pokimala.

Vrata, ki jih je označeval komaj viden oval, so tiho zdrsnila v steno in skozi je stopil mlad zdravnik.

»Gospa Keller, vidim, da ste nazaj. Je bilo... zadovoljivo?« je vprašal.

Zenia se tiho nasmehnila. Z jezikom je zdrsnila po popolnih zobeh.

»No ... V redu ...« je skomignila.

»Kar se tiče vrnitve in regeneracije, ni posebnosti. Nanoti in koktejl metaregeneratorjev so...« je začel, a je tedaj vstopil starejši možak v zdravniški halji.

»Zeni! Zenčika!« je vzkliknil in jo objel. »Kako je bilo? Ste se zabavale?« Dala mu je poljubček na lice.

»Super je bilo, Bernard. Hvala.«

»Kakopak, moja najdražja. Oh, veš, zdaj, ko je tehnologija že dovolj napredovala, ne razmišljamo samo o Berlinu in Balkanu, ampak tudi o Konstantinoplu, Kartagini ...«

Ni kazalo, da bi sogovornica vedela, o čem govori.

»Pošlji mi prospekt,« mu je dejala.

»Zdaj so popularni sado-mazo pake-ti. Nanking pa padec Saigona. Nekateri pa hočejo Auschwitz, Mauthausen in celo gulage. Za en dan, teden ... Ampak to je že preko neke meje nekega zdravega turizma, jaz pravim ...«

Popravila si je pramen, ki ji je padel na čelo brez gubic in se mu nasmehnila.

»Na Gardsko jezero moramo. Ervin bo vesel. A je te dni tako zaposlen. A ga bova že odtrgala od dela, kajne?« mu je dejala in mu pomežiknila. Bernard se je zaupniško nasmehnil, potem pa sta z mlajšim zdravnikom zapustila prostor in pustila medicinski sestri, da pomaga žensko obleči.

Prijateljci sta jo pričakali v sobici velikih, udobnih stolov in toplih barv. Če je

človek vstal in nekoliko iztegnil vrat, je lahko skozi orjaška okna videl vse do brandenburških vrat. Mulatka je zdolgočaseno brskala po hologramskem prikazu info omrežja, kolegica pa je nanašala puder in se šobila v ogledalce.

»No punce, vama je bilo všeč? Kaj pravita?« je vprašala Zenia.

»Bilo je čaaa-robno« je dejala mulatka, ugasnila hologram, vstala in ji dala poljubček.

»To moramo ponoviti. Naslednjo sredo. Ne – še bolje, četrtek, ko ima Jules tisti kolegij,« je odvrnila druga in pospravila ličilo v torbico.

Ko so se po orjaškem stopnišču pred kliniko spustile do pločnika, so jim vrata v limuzine odprli zdolgočaseni vozniki. Dame so se vračale domov.

<>

KRASNI NORI SVET

Tanja Mencin, Slovenija

Zala je namrščeno preletela naslove jutranjega časopisa. Pisalo je: VOJNA NA BLIŽNJEM VZHODU SE NADALJUJE, KLONI TUDI V POLITIKI, SVETOVNA VLADA SKUŠA ZATRETI NOVE UPORE ARHITEKTOV, NOVE CENE VODE, VLADA BO POBIRALA DAVEK NA ZRAK.

Takšne novice so jo vedno spravljale v slabo voljo. Čeprav je bilo med novicami tudi nekaj pozitivnega. Po neki čudni logiki ji je bila pomisel na uporni-ke proti svetovni vladi blizu. Pred nekaj leti si je svetovna vlada umislila čipiranje ljudi. Zbrali so jih v zdravstvenih centrih kakor živali in jih ožigosali. Marsikje so izbruhnili upori in represivni organi so s trdo roko izsilili mir.

Vsaj za nekaj časa.

Na njeno čelo je padla podolgovata senca, ko je odmaknila oči od časopisa. Pogledala je nekam v levo v smeri kuhinje in malček privzignila glas.

„Elza!“ je pritajeno zavpila. „Elza!“

Na pragu dnevne sobe je drsajoče zašelestelo.

„Že-li-te,“ se je zaslišal stereofonski umirjen glas.

Zala se je zdrznila.

„Kavo bi. Brez sladkorja in mleka.“

„Ta-koj bo.“

Zala si je robota Elzo stežka privoščila, vendar ji je uspelo, da je zbrala dovolj denarja in ga kupila na trgu rabljene robotike. Čeprav se je sprva poču-

tila malce negotovo, pa se je naposled vendarle privadila na novo pomoč v hiši. Sama je bila namreč arheologinja, ves čas na terenu in z večnim pomanjkanjem časa. Robot Elza ji je bil v veliko pomoč saj je namesto nje opravljal vsa gospodinjska dela in kar je bilo najpomembnejše, ob večerih jo je doma vedno čakal topel vegetarijanski obrok. Pravo zelenjavo in sadje je najraje kupovala na črnem trgu. Tam si še lahko kupil kaj užitnega.

Mesa ni uživala, pravzaprav se ji je gabilo. Svetovna trgovina je v trgovine pošiljala gensko pridelano zelenjavo in sadje, meso umetno vzrejenih živali pa je bilo neokusno in nezdravo.

Povesila je oči na pisalno mizo, kjer je brnel računalnik, in preletela črno kroniko. V naselju nekaj ulic proč od njenega bloka so policijski organi, ki so bili povsod, našli veliko zalogo droge Sanje. Človek, ki jo je zaužil je dobil močne halucinacije. Znanci in prijatelji, ki so drogo kdaj poskusili so ji povedali, da so imeli vizije novega nuklearnega sveta. Sveta v katerem ni starosti in bolezn. Zala je takšne pripovedi jemala malce z rezervo, čeprav sta znanost in medicina do 2200 močno napredovali. Nadomestiti odtrgani ud ponesrečencu ni več bila nobena umetnost. Tudi znanost in tehnologija sta se ponašali s proizvodnjo cestnih, zračnih in morskih vozil na vodikov pogon, na Luni pa je nastala prva priseljenjska kolonija Lunaris.

Zali je ušel dolg zdihljaj, ko je k mizi pridrsala Elza s skodelico kave in jo previdno odložila.

„Ka-va,“ je rekel neoseben glas.

Zala je pokimala.

„Hvala ti, Elza. In zvečer mi pripravi kaj okusnega. Zelenjavno omleto na primer.“

Elzine kovinske oči so se modro zasvetile.

„Ta-ko bo kot si že-li-te.“

Zala je srknila požirek okusne kave, to je Elza odlično pripravljala, in pogledala na uro na steni. Kazalca sta kazala nekaj minut do pol devetih. Morala je pohiteti, ob devetih se ji začne služba, do tja pa je imela pol ure leta z vodikopterjem.

Na arheološkem najdišču, kakih šest milj ven iz mesta, so pravkar izkopavali naselbino iz časa 20. stoletja. Našli so skupno grobišče več dvesto ljudi. Zala je naredila prve raziskave in ugotovila, da so vsa okostja močno poškodovana in da so preminuli umrli nasilne smrti. Gotovo v kaki vojni, ki so divjala na tleh tedanjega Balkana pred dvesto leti. Ta del sveta je zdaj spadal pod NZE, to je, pod Novo združeno Evropo.

Zala je v naglici popila kavo in pojedla čokoladni rogljiček, pohitela v kopalnico in se uredila za službo.

„Ena. Ena. TANGO. Ena. Ena,“ je dejala s pridruženim glasom, ko je stopila k vhodnim vratom.

Velikanska vrata z mlečnatim neprebojnim steklom so tiho zadrhljalsala in se odprla. Zala je vstopila v dvigalo in se dvignila iz petega nadstropja v deseto nadstropje in naprej na sam vrh, na streho, ki je bila v resnici ravna ploščad. Tu sta jo čakala njen službeni vodikopter in varnostni pilot Ben, mogočni klon s skoraj fluorescentnimi azurnimi očmi. Ko jo je zagledal mu je braz spreletel komaj opazen smehljaj.

„Dobro jutro, gospodična Nazem.“

Zala se mu je vljudno nasmehnila.

„Jutro, Ben,“ je kratko navrgla. „Kot vidiš, danes malce zamujam. Morala bova pohiteti.“

Ben ji je že odpiral vrata vodikopter-

ja. Zala se je povzpela v notranjost, vratca za njo so se zaprla.

Nekaj minut zatem sta vzletela.

Milijonsko mesto pod njo je bilo že povsem oživljeno. Razprostiralo se je kakor pahljača ob široki reki Donav. Od tu zgoraj je lahko videla letališki stolp, veliko široko pristajalno stezo, kontrolno poslopje in vrsto visokih hiš, v katerih so prebivali piloti in njihove družine.

Vladna služba je prinašala vrsto ugodnosti. Lahko si dobil velikansko stanovanje, imel si razne popuste pri računih in nekateri so bili celo oproščeni plačevanja davkov. Kloni naprimer. Vlada NZE je med represivne in vojaške organe najraje zaposlovala klone. Bili so neprimerno bolj klenega zdravja, skoraj nečloveško vzdržljivi in hitro učljivi.

In prav takšen je bil Ben.

Zala je zasukala glavo.

„In kakšno bo danes vreme?“ je navrgla vprašanje, ko se je nagnila malce naprej.

Ben je kar izstrelil iz sebe, da napovedujejo nevihte v popoldanskem času. Zala je brazdasto nagubala čelo. Še tega se jim manjka, da jih na arheološkem najdišču zalije voda. Dež vedno pokvari vse, vsaj kar se izkopavanj tiče.

„Če bo dež, bomo nehali z delom,“ je nadaljevala Zala.

„Kdaj vas potem pridem iskat?“

„Poklicala vas bom, Ben.“

Ben je pokimal.

„Ste slišali za sinočnje novice?“

Zala je pomežiknila v sonce: „Kakšne novice?“

„Včeraj zvečer smo ujeli Arhitekta. Skušal je ukrasti Vodikopter.“

Zala je na široko razprla oči, začudena kakor mali otrok.

„Vaš vodikopter?“

„Moj? S Sergejem sva ga ujela.“

„S paznikom iz pritličja?“

„Tako je. Predala sva ga oblastem.“

Zala je pogledala vstran. Po hrbtenici navzgor jo je čudno zmrazilo. Po svoje se ji je Arhitekt smilil. Ubogi človek. Ubogi upornik.

Arhitekti so se imenovali tisti uporniki, ki so se uprli čipiranju ljudi. Ni jim bilo lahko, saj so se ves čas morali skrivati pred vladnimi organi pregona. Vlada je napram voditeljem Arhitektov razpisala visoko nagrado in marsikateri človek brez časti jih je izdal. Njej se je pomisel na izdajstvo močno upirala. Izdajalcev ni marala. Ne tako in ne drugače. Ampak kaj ko je pohlep po denarju v človeku vedno prisoten.

Ušel ji je glasen zdihljaj.

„In kaj bo zdaj z ujetnikom?“ je vprašala Bena. „Mu bodo sodili?“

Ben je čudno skomignil z rameni.

„Na novo bo čipiran in poslan v zapor.“

Zala se je povsem instiktivno dotaknila ušesne mečice na desnem ušesu. Tudi sama je bila čipirana. Na čipu so bili shranjeni vsi podatki o njej in njena identifikacijska številka državljanke NZE. Ta številka se je glasila:

20999773ZN11NZE

Strmela je ven na pokrajino, ki se je zlatikavo bleščala v toplem zgodnje poletnem jutru. Pomislila je na minula stoletja. Toliko je že prebrala o tem. Še pred dvema stoletjema je Evropa poznala štiri letne čase, zdaj sta bila samo dva. Podnebje se je drastično spremenilo. Pomladi in jeseni skoraj ni bilo več. Že v aprilu so se začele visoke temperature, narava je naglo ozelenela, potem je pritisnila vročina, ki je trajala vse do oktobra. Nato je pritisnil hud mraz. Zime so bile navadno brez snega. Vsaj

kar se nižin in kotlin tiče. Kdor je ljubil sneg je moral v gore in višavja.

Ob tej pomisli se je kar stresla in pogledala Bena, ki je koncentrirano upravljal vodikopter.

„Ben,“ je rekla, „ste kdaj razmišljali, da bi obiskali kolonijo na Luni?“

Ben je blago spustil vodikopter v nizki let.

„Sem,“ je odvrnil, „mi kloni smo na luninem površju več kot dobrodošli.“

„Ja, ...saj. Tam zgoraj so še vedno prilagoditveni procesi.“

„Ljudje ste šibki,“ je kakor v posmehu odvrnil Ben.

Zala je jezljivo stisnila ustnice. Če je pri klonih kaj sovražila je bil njihov občutek za superiornost na katero so neprestano opozarjali. Že tako so zasedali skoraj vsa mesta v vojski, policiji, v letalstvu, v varnostnih in obveščevalnih službah, in sedaj se jim obeta tudi vstop v politiko. Niti pomisliti si ni upala, kakšen bo svet, če svetovno vlado kdaj prevzame klon. Vsekakor slabši, kajti ljudje

bodo do skrajnosti prezirani. Skozi stoletja bodo zaradi telesne šibkosti in izjemno nizke natalitete vse bolj postajali manjšina, dokler jim ne bo grozilo izumrtje.

Izumrtje, kakor so skoraj izumrli pred sto leti, ko je nova bolezen, imenovana Nova črna kuga, zdesetkala planet. Takrat so na planetu divjali revščina, lakota, številne vojne in naravne katastrofe. Z nastopom svetovne vlade si je človeštvo opomoglo, vendar v igro so prišli kloni, poleti v vesolje, raziskovanje marsa in venere, nove politične in družbene razmere.

Kakšno prihodnost si lahko torej obetajo?

Nobene. Kajti nič več ni stalnega. Človeškega. Takšnega, da bi človek lahko vsaj upal na pozitiven razplet.

Zasukala je glavo in s pogledom ošnila mirnega klona. Vzbujal je spoštovanje. Bil je visok in nabit z mišicami. Pravične poteze obraza so ga delale brezhibnega. Za pasom je imel na desnem

boku lasersko pištolo, na levem boku pa paralizator. Sprva jo je njegova bližina nelagodno begala, vendar se ga je sčasoma navadila.

„Ben,“ je zdaj rekla, „ste brali o novih cenah vode in o davkih na zrak?“

Ben jo je na kratko pogledal.

„Slišal sem o tem,“ je komaj opazno pokimal. „Cena pitne vode se bo drastično zvišala. Vodni koncerni bijejo boj za prevlado. Voda je zdaj dragocenejša od nafte pred stoletjem... Vse ste zasvinjali.“

„Mi?“

„Ja, ... vi ljudje. Zasvinjali ste zrak in pitno vodo. Zdajšnja svetovna vlada skuša popraviti zadeve tako, da bi bilo od vsega še kaj koristi.“

„Hočete reči, da sem jaz kriva za to?“

„Ne, vi niste nič krivi. Ste samo žrtev posledic starih sistemov.“

Zala je hudimano neprivačno povedala spodnjo čeljust in jo spet zaprla. Vedela je, da je Ben odkrit in brez dlake

na jeziku, pa vendar jo je njegov ton glasu zbedel.

„Onesnaževanja nisem začela jaz,“ je odvrnila v odkrit zagovor. „Začelo se je pred skoraj dvema stoletjema.“

„Pa vendar zdaj nosimo posledice vsi.“

Zala je umolknila. Nerada je dala Benu prav. Predniki so res pošteno otežili razmere. Pogoltnila je debelo slino, a ni rekla nobene.

V daljavi se je že svetila zaplata rjave, od sonca prebičane pokrajine, kjer so izkopavali vas iz dvajsetega stoletja. Ben je še bolj spustil vodikopter in se začel spuščati na veliko zaplato pomen-drane trave. Od nekod je priteknel moški in začel kriliti z rokami. Zala je prepoznala sodelavca Igorja.

Zali je ušel zdihljaj. Dolg in naporen dan je pred njo. Res je planet Zemlja postal krasni nori svet, je še pomislila, potem pa izstopila in pohitela proti moškemu, ki je še vedno mahal z rokami.

DAGON

Danila Žorž, Slovenija

„Vrniva se,“ me je Knorr pocukala za rokav. „Nevihta se bliža.“

„Ne še.“ Prva nevihta nikoli ne udari pred zgodnjim popoldnevom, ko sonce dovolj razgreje zrak. Moja Omega je kazala navpično črto, krog, dve utripajoči piki, še eno navpično črto in dva kvadrata, enega nad drugim. Na pamet sem se naučil zaporedja simbolov, tako da vedno vem, kdaj se bo približal poldan, pa čeprav je bilo sonce popolnoma zakrito za filcem prašnih rjavih oblakov.

„Poglej gor, Max,“ je zasitnarila Knorr. „Ne gledat te tvoje neumne Omege!“ Svoji mali sestrici sem dovolil, da me kliče Max, ker ni mogla izgovoriti moje-

ga polnega imena, MaxFactor, ko je bila majhna. Kaj naj rečem? Rad jo imam, čeprav je nadloga, zato ji popuščam tam, kjer drugim ne bi.

Ponosen sem na svoje ime. MaxFactor je resnična beseda. Beseda, za katero obstaja pisen simbol in gradivo v Knjižnici. Niso vse besede take. To pa vem zato, ker preživim večino svojega prostega časa v Knjižnici. Dosti ljudi se mi posmehuje, ker se učim o času in svetu, ki nima z nami nobene zveze, a se motijo. Knjižnica je naš edini vir znanja, zato ga moramo ohranjati in, upam, povečevati.

Ponosen sem tudi na svoj lepopis. Medtem ko bi večina ljudi – od tistih, ki

znajo pisati – zapisala moje ime kot črn kvadrat z nekaj belimi črtami, sem napisal svoje ime na sprednji žep mojega kombinezona natančno tako, kot se beseda pojavi v Knjižnici: črn kvader z zaobljenimi robovi in filigranskimi belimi oznakami.

"Ne sitnarit, Knorr. Dovolj časa ima va." Nisem se hotel zmeniti za strah in napetost v njenem glasu in sem kopal dalje. Našel sem že šalotko in dve rdeči čebuli, ki so se skrivale v prhki, peščeni zemlji. Z nekaj sreče bom prigrabil dovolj, da bom lahko zamenjal za zavitek elVite, ko bodo trgovci prišli po pridelek. Obstaja meja, koliko Marabela lahko človek še poje, ne da bi se mu utrgalo. Saj gojimo tudi druge pridelke, vendar jih moramo skoraj vse zamenjati za semena za naslednje leto. Sanjač mi je nekoč pravil, da so na rastlinah včasih semena zrasla sama od sebe, a v Knjižnici o tem ni govora, tako da mu ne verjamem.

Grozeče prasketanje nad mojo glavo se je združilo v ušesa parajoč grom, ki me je pognal na noge. Mogoče bi pa res bil čas, da se pobereva ... Zgrabil sem vreščečo Knorr in stekel proti jamam. Oblaki so drhteli od statike, zasenčeni z oranžnimi bliski gorečih asteroidov nekje v višavah. Planet se je pogrezal v oblak prahu in asteroidov, in čeprav nobeden od njih ni bil dovolj velik, da bi nas uničil, so njihovi udarci v našo že tako uničeno atmosfero samo še poslabšali stvari, in sprožili supernevihte, ki bodo rohnele še tedne zatem, ko bo planet zapustil oblak, oziroma tako vsaj pravi Sanjač.

Stekel po hribu navzgor do vhoda v jame, kjer smo živeli, ko so svet parali orkani. Eden od županovih mož me je grdo pogledal, ko mi je odprl vrata,

potem ko sem moral po njih kar nekaj časa razbijati.

Čeprav je prva votlina največja, je nikoli nisem maral maram. Tukaj držimo OldSpice v njihovih ogradah, zato smrdi do nebes. Enega sem nekoč poskusil zajahati, na pravilen način, kot to počne moški na Knjižnični enoti, obrnjen proti repu, vendar me je butasta žival vrgla po tleh. Želim si, da bi jih lahko vseh pojedli, vendar potrebujemo njihov gnoj, sicer ne bi nič raslo v peščeni zemlji, ki jo za sabo pustijo viharji. Pa tudi pluge in vozove vlečejo, ko se jim ravno zljubi. Sanjač pravi, da so naši predniki redili tudi druge živali, recimo velike rjave z rogovi, ki so izdelovale Bauer v vrečah pod svojimi trebuhi, čeprav mislim, da je to samo ena njegovih fantazij.

S Knorr sva se ustavila pri koritu, da bi si napolnila steklenici. Čudno, skoraj prazno je bilo, in zvok drveče vode iz razpoke pod mostom je bil bolj oddaljen in pridušen kot običajno. Verjetno je bilo nekaj narobe z mojimi ušesi, saj so gore polne vode. Kar je dobro, saj je na površju ni nič. S podzemnimi zaloga mi namakamo polja, pa tudi prodajamo jih. Trgovci pridejo s svojimi konvoji JCBjev, mi pa zamenjamo vodo za nadomestne Philipse, ko se nam tisti v Knjižnici pokvarijo, ali za Shell, ki ga potrebujemo za razsvetljavo jam, ali za Browninge za županove može. Duracell za mojo Omega stane dvajset cistern vode, skoraj petsto pa jih moramo dati v zameno za sodček Shella, ki ga porabimo v enem mesecu. Če bi nam zmanjkalo vode, potem bi bili v resnih težavah. Še dobro, da je ne bo nikoli zmanjkalo.

Knorr ni opazila ničesar in je že začela pozabljati na grozo nevihte. Stekla je

v naslednjo votlino, kjer smo vsi živeli in spali. Sanjač je vse dneve preživel tu, a njemu je bilo vseeno. Slep je bil, zato ni mogel uporabljati Knjižnice. Kar mu je manjkalo na znanju, pa je znal nadomestiti z domišljijo. Knorr je počela na tla, v gručo otrok, ki so vsi nape-to poslušali njegovo zgodbo. Poznam jo, konča se s pravljico o oddaljenem pla-netu, oblečenem v modro in zeleno, s čistim nebom in belimi oblaki in morji in nežnim dežjem in gozdovi.

"Tisoče in tisoče ljudi se je vkrcalo v rakete," tako je Sanjač pravil SpaceX-om, "in zapustilo planet. Zbrali so se v vesolju in združili vse rakete v eno samo vesoljsko ladjo."

Pripovedoval jim je otroško verzijo, brez morečih podrobnosti, ki jih je zadržal za starejše občinstvo. Recimo, da so SpaceX-ovci izčrpali skoraj vse naravne vire na planetu, da so zgradili svoje ladje. Ali da je toplota iz njihovih raket popolnoma uničila atmosfero in sprožila prve super nevihte. Ali da je

gradnja vesoljske ladje v vesolju za sabo pustila kupe smeti in nešteto aste-roidov, ki so se izmaknili zajetju, iz česar je nastalo polje skal in kamenja, v katerega se enkrat vsako leto pogrezne naš svet.

Včasih sem spraševal svoje starše, zakaj naši predniki niso odleteli na SpaceX-ih, a mi niso odgovorili, samo čemerni in mračni so postali. Le enkrat mi je mama zabrusila, da niso bili rojeni pod pravo zastavo, zato jim ni bilo dovoljeno oditi. Ne vem, kaj je bila zas-tava, a morala je biti nekaj mogočnega, kot Bog, ki lahko odreja, kakšna je uso-da posameznega človeka.

Včasih sem sovražil tiste ljudi, a zdaj ne več. Prepričan sem, da se je njihova ladja pokvarila in da so umrli v mrazu vesolja. Mi smo na boljšem.

"Ladjo so usmerili proti najsvetlejši zvezdi na nebu," je Sanjač zaključeval svojo pravljico, "Formalhaut so jo ime-novali, in zapustili Zemljo da bi naselili nov planet, Dagon."

TRI PESMI

Tanja Mencin, Slovenija

MORILEC

tišina...

in dihanje na preži;
oči so hladen svet,
mrzek,
odtujen.
Možgani ledenijo.
Krči se razum v naskoku.
Potem udarec.
In kri.
Veliko krvi.
Srce divje vztrepeta.
A žrtev je že padla.
Kakor stekla zver se senca
umakne v noč,
v samo brezno
brez povratka.

POBESNELI BOG

Grejo politični kloni
skozi prostor in čas,
volja prednikov
je upepeljena;
kiber stroj odreja
pijane utopiste,
se bes razliva čez korita,
ni več meja,
ne treznega posluha,
kot podivjani pes
se novo tisočletje
v kaos preobrača.

UKINJANJE

Bičanje
krvavih ustnic
s šarado besed,
krik je obvisel
na robu zavesti
kot šepet,
ki ga slišijo edino bogovi.

PODOBE IZ PRIHODNOSTI RODBINA STEINBERG

Vid Pečjak, Slovenija

Te kratke zgodbe so bile prvotno objavljene v zbiru slovenske fikcije ZVEZDNI PRAH 2012. S ponovno objavo se poklanjamo spominu na velikega slovenskega pisatelja znanstvene fantastike in častnega člana našega društva Zvezdni prah.

SONCE

Slišalo se je čisto neverjetno. Že v ponedeljek je napovedovalec vremena po holecoviziji sporočil, da se je koprena oblakov in dima iznad Suhih reber stanjšala in da bi se utegnilo pokazati sonce. V torek je napovedal 20 do 30 odstotno verjetnost, kar je bilo dovolj, da je prebivalce obšel nemir. V četrtek je verjetnost narasla na 70 do 80 odstotkov. Vsakomur je postalo jasno, da se bo najkasneje v soboto prikazalo sonce.

Tedaj so stopile v akcijo turistične agencije. Predstavniki agencije Narava in zdravje je na zaslonu sporočil, da bodo organizirali strokovno opazovanje sonca z Golega hriba, najvišjega vrha Zahodne planote, kjer naj bi bilo sonce najbolj čisto. »Posebni vodniki bodo razlagali spektakularne sončne fenomene,« je govoril, »sonce si boste lahko ogledali tudi skozi teleskop in morda se bodo videle znamenite sončne pege. Vsak opazovalec bo prejel temna zaščitna očala, poskrbljeno bo za jedačo in pijačo. Prvič bomo točili znamenito pivo Sonce. Za primer nezgode bo stal v bližini avto prve pomoči. Ne pozabite, na Zahodni planoti se to zgodi le enkrat v desetletju. Narava in zdravje vam omogoča, da vidite sonce poceni, prijetno in zanesljivo!«

Tudi družina Steinberg je bila zbrana pred zaslonom sprejemnika. Poleg staršev Izaka in Sare še sin Jakob, hči Rahela, prav takrat pa je bila navzoča tudi stara mati Jona, ki je prišla obiskat Steinbergerjeve.

»Ko sem bila še otrok,« je dejala Jona, »je večkrat sijalo sonce. «Nekoč je sijalo ves mesec in tedaj je bila suša in želeli smo si dežja.«

»Tudi v mojih otroških letih ni bilo sonce tako redek gost. Ponoči pa so se videle zvezde in Luna.«

»Ali zares ne smeš gledati v sonce?« je vprašala Rahela.

»Ne smeš in niti ne moreš,« je odgovorila Jona. »V očeh se preveč blešči in peče bolj, kot če gledaš najsvetlejšo luč.«

»Brala sem, da lahko oslepiš.« Rahela naj bi videla sonce prvič v življenju in zato je bila zelo razburjena.

»Mislim, da še nihče ni oslepel zaradi gledanja v sonce,« je odgovorila Jona. »A vseeno bo bolje, če jutri ne bosta zrla vanj brez zaščitnih očal.«

Že zjutraj so bile ceste polne vozil. Večina je bila električnih, nekaj tudi plinskih ter nekaj zastarelih hibridov. Kasneje so se reki vozil pridružili helikopterji in zračni gliserji. Napolnili so nebo, tako da je nastala gneča na cesti in v zraku.

Družina Steinberg se je peljala v velikem in udobnem vozilu na zračno blazino Ford Air.

»Upam, da ne bomo zamudili sončnega vzhoda,« Je zaskrbljeno dejal Jakob, ko se je kolona ustavila. »Midva z Rahelo še nisva videla sonca na odprtem nebu. Če ga zamudimo, se lahko zgodi, da ga ne bova videla nikoli.«

Videl si ga, ko sva potovala na Greenland. Si vse pozabil?«

»Tokrat sem bil še otrok.

»Brez skrbi,« jih je miril oče Izak. »Sončni vzhod je napovedan ob desetih dopoldan. Morebitna napaka znaša samo eno uro.«

Lučaj pred njimi je helikopter cestnega podjetja Varnost dvignil v zrak pokvarjen elektromobil. Kolona se je premaknila.

»Ni pokvarjen,« je dejal Jakob. »Mislim, da mu je samo zmanjkalo toka.«

Začeli so se vzpenjati na Goli hrib. Drseli so po serpentinah levo in desno, dokler se niso spet ustavili. Pred njimi je bila pregrada turistične agencije Narava in zdravje. Izak Steinberg je plačal vstopnino za avto in za vsakega potnika posebej.

»Dobro, da ne zahtevajo kupnine za zrak,« je rekel Izak.

»Tudi to se bo zgodilo,« je menila Sara. »Slišala sem, da bodo obdavčili čevlje.«

»Zakaj pa čevlje?« se je začudil Jakob.

»Ker v njih hodimo,« je odgovorila Sara.

»Potem bomo rajši hodili bos. Navsezadnje bodo obdavčili še življenje, to, da si živ.«

»Za ta kupon boste dobili očala in boste gledali skozi teleskop...« je hitel razlagati zastopnik agencije.

Izak je pognal avto na zravnano ploščad. Na obeh straneh ceste so bili na hitro pripravljene paviljoni, v kateri so prodajali spominke, na primer majhne steklene škatlice, v katerih se je svetila rumenkasta kroglica, ki naj bi predstavljala sonce. Zlate nitke, ki so pomenile sončne žarke in modele s planeti in soncem v sredini. Glinaste maske, ponaredke starodavnih sončnih mask iz Mehike. Na tleh pa je bil napis: Narava in zdravje vam razkazuje Sonce. Goli hrib, 12. maja 2099.

Vrh Golega hriba je bil zravnano in sveža zemlja je dokazovala, da so to delo opravili v zadnjih dneh. V dolgih vrstah so bile razvrščene klopi, ki so bile že kar precej polne. Na železnih trinožnikih so stali daljnogledi s filtri tik pred lečo. Med vrstami so se sukali roboti, razdeljevali očala in ponujali pijačo Kola novega stoletja. Tudi vse tisto, kar se je dalo prebaviti: pecivo, sendviče, sadje, polpete, vroče pse in celo japonske sušije.

Steinbergerjevi so parkirali vozilo in se pomešali med ljudi.

»Tam je še prostor!« je vzkliknil Jakob in pokazal na klop tik zraven teleskopa.

Zrinili so se naprej. Sara je srečala znanko in se z njo spustila v klepet, drugi pa so posedli po klopi.

»Dobra organizacija,« je dejal Izak in pogledal na uro. »Manjka še pet minut. Če ne velja napaka, se bo vsak trenutek pokazalo sonce.«

Toda nebo je še vedno prekrival oblak, podoben ovci, a je bil svetlejši, kot so jih bili navajeni gledati.

Iz množice se je izluščil Aleksander Kerstein.

»Aha, tudi vi ste tukaj!« je vzkliknil. »Seveda, kam pa naj gre človek na tak

dan! Pomislite, zadnjikrat sem videl sonce pred desetimi leti v Avstraliji, če izvezam potovanja v letali, ki se dvignejo v stratosfero. V tistih letih so imela letala še okna. Škoda, da so jih odstranili. To ni bilo potrebno. Koliko letal pa je razneslo? Dve ali tri? Zato pa smo dobili kovinske truge. Poleg tega bi lahko letela nižje, tako kot v prejšnjem stoletju. Kaj pa je treba siliti v stratosfero?«

Tako hitro, kot je Aleksander Kerstein prišel, je tudi izginil. Zamahnil je z roko, vzkliknil »poglejmo sonce«, in se potopil v množico. Nobeden od Steinbergovih ni uspel spregovoriti besede.

»Sosed Aleksander je čudak,« je rekla Sara, »sicer pa je dober človek. »Zdajle nas je obsul s kopico besed, drugikrat pa gre mimo, ne da bi nas videl. Otroci mu pravijo Aleksander zrakovor.«

»Kaj češ, taki so profesorji,« je dodala Jona.

»Posebno, če so profesorji psihologije,« se je oglasila Rahela.

»Tiho bodi!« jo je pokarala Sara. »Kaj pa ti več o profesorjih psihologije? Pred leti nam je posodil denar.«

»Saj sem rekla, da je dobričina,« je vztrajala Sara.

»Vsi so bili nestrpni, živčni so se prešedali po klopi, toda ura se ni hotela premakniti naprej. Minute so se vleklye, kot da bi bile gumijaste. Gledalci so napenjali oči in strmeli v nebo, ki se je le počasi jasnilyo.«

»Glejte!« je zavpil David.

Na zahodu je zazijala v oblakih svetla luknja. V rdečkastem sijaju je žarela.

»Rekel si, da je nebo modro,« je očitala očetu Rahela. »David pa je trdil, da je vijoličasto.«

»To je zarja!« je nekdo zakričal.

Množica je vzvalovila kot trava v

vetru. Nekaj ljudi je planilo k daljnogledom. Pridušeno mrmanje je šlo od ust do ust.

»Nebo!« je nekdo zavpil in tisoč glasov je ponovilo njegovo besedo.

»Pravo nebo!«

»Kako je modro!«

Množica je dvignjenih glav strmela kvišku. Modre lise v oblakih so se naglo večale. Slišalo se je škripanje fotografskih in filmskih aparatov.

»Plačali smo za sonce, gledamo pa tudi nebo,« je menil Izak. »Ali ni to sijajno?«

»Jaz pa mislim, da je čisto nebo temnomodro,« je zamrmral Jakob. »Da ima barvo slive. To pa je kot tančica.«

»Nebo je v resnici tančica,« je rekla Sara. »Tančica zraka, ki ovija Zemljo.«

»Modro nebo ni umazano. Umazano je nebo, ki ga gledamo doma.«

Modrina na nebu je bila čedalje večja. Tedaj se je visoko nad glavami, še v oblakih, prikazala svetla krogla. Ljudje so kriknili. Tisti, ki so imeli pokrivala, so jih sneli in mahali z njimi proti nebu. Neka skupina je prepevala, druga pa plesala. Star mož v bližini Steinbergov je začel jokati. Zdelo se je, da sonce teče skozi oblake. Bližalo se je modrini neba.

»Saj ni tako svetlo!« je skoraj razočarano rekla Rahela. »Lahko gledam naravnost vanj in nič me ne pečejo oči.«

»Počakaj, pa boš čutila, kako pečejo.«

Sonce je postajalo čedalje svetlejšo.

»Mislil sem, da je najmanj še enkrat večje,« se je oglasil Jakob.

Sonce je zaplavalo na čisto nebo in žarki so razsvetlili vrh Golega hriba. Množica je zmagoslavno zakričala.

»Očala!« je zavpila Sara. »Ne smemo ga gledati brez očal!«

Gledalci so si naredili očala. Le Rahela jih je obdržala v rokah. Gledala je naravnost v žarečo kroglo in oči so se ji sol-

zile. Šele ko so jo začele boleti, si jih je zakrila z rokami.

»Takšno je torej sonce,« je zamrmrala. »Boli!«

Toda čeprav je mižala, sonce ni hotelo izginiti. Videla ga je skozi veke v vseh barvah, svetlo, nato temno, nato spet svetlo, končno pa se je spremenilo v oranžen krog.

Ljudje pri teleskopu so odrivali drug drugega. Neko je zavpil: »Vidim sončno pego!« a že so ga drugi odrinili. Neki moški je dvignil otroka, kot da bi otrok zaradi tega bolje videl sonce. Neko dekle je stegovalo roke, da bi jih pogreli sončni žarki. V svetlobi se je zdela pokrajina čisto drugačna, spremenjena, kot da ne pripada Zemlji, temveč kakeму drugemu planetu.

Sara se je sklonila k Jakobu in Raheli. »Ne pozabita, otroka, tega trenutka. Morda je to edinkrat, da vidita Sonce. Morda je zadnjikrat. Ne pozabita ga!«

»Ne bova!« sta odgovarjala otroka. Kot začarana sta strmela v nebo, v svetlo, zlatorumeno kroglo, ki je sipala svetlobo in toploto in jima budila neznana občutja.

Jona je poskočila in zavriskala.

»Tako je bilo, ko sem bila otrok!« si je dajala duška. »Skakale smo in plesale in se podile po soncu.«

Začela je plesati. Vrtela se je kot vrtačka. Nazadnje se je postavila na glavo in se zakrohotala.

»Nehaj, mati!« je vzkliknila Sara. »Kaj bodo rekli ljudje?«

»Nehaj, stara mati!« je ponovila Rahela.

Izak pa je menil: »Pustita jo! Stara mati gotovo ne bo več videla sonca.«

Ljudje pa se niso zmenili zanjo. Očarani so strmeli v nebo in gledali sonce, medtem ko je Jona plesala z otrokoma

ringaraja in skakala sem ter tja, kot da bi bila majhno dekletce.

Sonce pa je sijalo in sijalo in ljudje so si slekli jopiče in suknjiče.

Ko so se približali oblaki, je množica umolknila. Zaprepaščeno je gledala, kako so pogoltnili žarečo kroglo. Svetloba je ugasnila in spet so se znašli v večni senci. Samo še rdečkasta luknja v oblakih je pričala, da je tod pred kratkim sijalo sonce. Zdelo se je, da zija na nebu velika rana.

RADIACIJA

Na grebenu Dolga reber je bila zbrana vsa družina Steinbergov in njihovih prijateljev. Na tabli je pisalo: Radiacija. Prehod prepovedan. David je sestavil makrodaljnogled. Drug za drugim so gledali v daljavo.

»Jo vidiš?«

»Neee!« je odgovoril David. »Nikjer ni žive duše.«

Potem je vzkliknil mali Jon: »Vidim jo! Tam je!« Stegnil je roko in prst proti obzorju. »Tam pri skali, ki seka nebo!«

Na nebu brez oblačka se je sonce spustilo čez rob obzorja. Zbrani opazovalci so zagledali drobno senco, ki se je počasi premikala.

»Sara!« je zavpil Jakob. »Vidimo te. Kaj se je zgodilo? Naravnaj holovizor!«

David je dvignil svoj holovizor na kovinske noge. Pokazalo se je vozilo v peščeni vdolbini. Zraven sta stala kovinska robota z napisom W11 in W12, David je pojasnil, da prvi pomaga pri nesrečah, drugi pa izkazuje pomoč ponesrečencem.

»Nenadoma sem treščila čez rob,« je dejala podoba na ekranu. »Prej vdolbine ni bilo, najbrž se je odprla med sinočnjim potresom. Ne vem, kaj naj zdaj storim.«

W11 se je obrnil proti sprejemniku in počasi z umetnim glasom dejal: »Ponesrečenka je zašla na kontaminirano ozemlje in je tudi sama kontaminirana. Zato mora ostati tukaj!«

Zavladala je grobna tišina. Jakob je vzkliknil »joj« in se je s široko razprtimi očmi zazrl v daljavo. Zajecjljal je: »Ali to pomeni, da se ne smeš vrniti k nam?«

Sara je pojasnila, da so ji izmerili previsoko stopnjo radioaktivnosti, čez 100 Roentgenov, kar bi okužilo najbližjo okolico. Zapeljala je v graben, kamor so dolga desetletja zakopavali visoko radioaktivne odpadke, ki sevajo alfa in gama žarke. Preden se je pobrala, je tudi sama postala radioaktivna. Na ekranu se je pokazalo vozilo v jarku. Jakob ga je približal.

Začela je silovito kašljati. David je naravnal zoom, tako da so jo videli čisto blizu. Jakob je ponovno vzkliknil »joj«. Sarin obraz je bil zabuhel in pokrit z rdečimi lisami in mehurji.

»Kakšna pa si?« so vzkliknili Steinbergi.

»Robota pravita, da imam akutni radioaktivni sindrom.

»Nisi videla prepoved?«

»Mislim, da sem jo spregledala.«

Iz sprejemnika se je zaslišal glas: »Gospa Sara Steinberg zaradi radioaktivnosti ne sme med ljudi. Poslali bomo helikopter in jo odpeljali v bolnišnico Santa Monika, kjer zdravimo radioaktivne bolnike.«

»Bo preživel?« je negotovo vprašal Jakob.

»Verjetnost preživetja je 50 odstotna, če pride pravočasno v bolnico. Povsem zdrava pa ne bo več.«

Skupinica na grebenu Dolga reber je brez besede čakala, da se prikaže helikopter. A ni prišel.

»Prevoz se je zavlekel, ker potrebujemo dokumente,« je dejal sogovornik s Centra za proučevanje radioaktivnosti.

»Kakšne dokumente?«

»Zdravniško napotnico, dovoljenje za vstop na kontaminirano ozemlje, občinsko potrdilo in...«

»Naj jih vrag pocitra!« je razburjeno vzkliknil Jakob, »Kako dogo moramo čakati?«

»Ne vem,« je dejal sogovornik. »Lahko se zavleče. V sobotah popoldne je malo uradnikov na delovnem mestu.«

Na ekranu je Sara začela bruhati. Držala se je robota W12 za ramo in se silovito stresala.

»Umira!« je vzkliknil David. »Pomagajta ji!«

»Midva ne moreva pomagati. Čakava na prevoz,« je odgovoril W12.

Minute so tekle po polžje.

»In kaj bo, če pride helikopter preporno?«

»Gospa se bo dolgo mučila in morda ne bo preživel,« je odgovoril W12. »Take nesreče so redke.«

Jakob je spet zaklel. Zamajal se je in malone padel, a ga je Aron pravočasno ujel.

»Ali bo babica umrla?« se je oglasil David.

»Tiho bodi in ne sprašuj!,« ga je zavrnila Magda.

»Ne bo umrla,« ga je potolažil Jakob. »Tvoja babica ne sme umreti!« Tiho pa je zamrmral: »Ne bi je preživel.. Štirideset le sva skupaj in ne morem si zamisliti življenja brez nje!«

Sklonil se je k sprejemniku in zavpil: »Sara, Sara, ne zapusti me!«

Pogledala ga je z zabuhlimi očmi. »Jaz te ne zapuščam,« je odgovorila, »ti zapuščaš mene.«

Jakob je zajokal. Družina ga je začudeno gledala, ker ga ni še nikoli ni vide-la jokati. Magdalena se je sklonila k nje-mu in ga objela.

»Jakob, verjemi mi, saj bo še vse dobro. Človek ne more kar takole zapustiti sveta in svoje družine.«

»Zakaj pa imamo zaščitne in sanitar-ne skupine, in kaj vem, kaj še vse?« je vzkliknil David. »Za prvo pomoč plaču-jemo davek!«

Trideset minut se je hitro izteklo.

»Kje je helikopter?« je zavpil David. »Mi ga čakamo!«

»Polovico dokumentov že imamo,« je odgovoril glas. »Samo še malo in imeli bomo vsa. Dovoljenja za prelet konta-miniranega ozemlja nimamo, ker ne najdemo gospoda Osgooda, ki ga mora podpisati.«

»Nima namestnika?«

»Ima, a je tudi odsoten!«

»Takole se igrate z življenji ljudi!« je dejala Magdalena. »Seveda, lahko je vam, ker nihče ne ogroža vaših družin!«

»Kdo pa ste? Kdo vam je dal pravico, da tako brezbrizno postopate z nami?« je besno zavpil Jakob. »Vaše ime?«

»Wood 2100,« je odgovoril glas.

»Wood 2100 je računalnik, «se je oglasil David.

»Kaaaj?« se je zadril Jakob. »Ali sem prav slišal? O življenju in smrti moje žene Sare se pogovarjamo z računalnikom?«

Minilo je že 50 minut.

»Kaj pa zdaj?« je vprašala Magdalena.

David se je hitro zagnal v svoje vozi-lo in ga pognal čez planjavo. Jakob in Magdalena sta zakričala, naj bo previden, a ju ni slišal. Vozil je čez kamenje in pesek, da je avto poskakoval. V kratkem je dosegel prizorišče. Jona je sede-la na kamnu in pritiskala robec na

obraz, robota pa sta stala za njo in nemo boljščala predse. David je skočil iz vozila, zgrabil Saro in jo odnesel v avto. Elektromotor je zabrenčal in ju odpeljal proč, še preden sta robota ute-gnila karkoli postoriti. Begunca sta drvela čez planjavo, mimo brinovega grmičevja, dokler nista dosegla cesto.

»Kam pa me pelješ?« je jokavo vprašala Sara

»V Santa Moniko. Tam ti bodo vedeli pomagati. Samo da ni prepozno!«

A že se je oglasil zvočnik: »David in Sara, prihajamo po vaju. Nemudoma ustavita vozilo.«

Že v naslednjem trenutku sta zagledala helikopter. Spustil se je k njima. Vrata so se odprla in izstopila sta bolni-čarja z nosilnico. David je odprl vozilo, da sta bolničarja odnesla bolnico k heli-kopterju. Pomahala sta si v slovo.

»Jutri te obiščemo,« je zagotovil David. »Ne bomo te pustili na cedilu. Mi smo Steinbergi!«

Helikopter je zabrnal in se dvignil pod nebo. David mu je sledil z očmi.

»Upam, da ni prepozno,« je zamrm-ral in obrnil vozilo v proti Suhim reb-rom, da se pridruži družini, ki je z dalja-ve opazovala reševanje stare matere.

SMOG

David Steinberg je zaman potiskal na ročico; vozilo se ni premaknilo ne naprej ne nazaj. Kriva je bila razrita podeželska cesta, po kateri ne bi šlo niti vozilo s kolesi, kaj šele njegov Ford air na zračni blazini.

Počasi je zlezal ven. Na cesti je ležala velika skala. Najbrž se je bila skotalila s hriba. Avto je očitno udaril vanjo. Sklonil se je in pogledal pod vozilo. Zračne šobe so bile zmečkane. Pomislil je, da ne bo mogel peljati dalje. Obenem se je

tudi spomnil, da bo ure in ure čakal na pomoč.

»Ali sploh še kdo vozi tod?« se je vprašal. Pogledal je po vijugasti cesti, ki se je izgubljala med rdečkastimi skalami. V žgočem soncu je zrak migotal. Niti ptiči niti žuželke niso oživiljali mrtve pokrajine.

David Steinberg si je nervozno prižgal cigareto. Pomirila ga je. »Dobro, da še kadim,« je pomislil. Njegovi prijatelji so že zdavnaj opustili kajenje. Čeprav je bil samo kakih deset kilometrov daleč od obronkov mesta, je bila pokrajina bolj podobna Luni kot Zemlji.

Kot otrok je pogosto prihajal sem s starši, bratom in sestro. Umazana mlakuža, ki je tekla vzdolž ceste, je bila takrat še bister potoček. Pobočje pa je bilo namesto z rdečkastim kamenjem pokrito s travo in cveticami. Sestra Jona je vedno natrgala šopek rdečih makovih cvetov. Spomnil se je, kako je nedaleč od tod kača pičila njegovega brata Izaka. Z vso naglico so odvihrali nazaj v mesto in komaj so ga rešili smrti.

David Steinberg je odvrzel ogorek med kamenje.

»Ne verjamem, da bi kače še živele tod,« je polglasno zamrmral. Najbolj bi bilo, da jo kar peš mahnem v mesto. Po cesti bi delal ovinek in hodil več ur. Toda čez hrib bo v eni uri ali v uri in pol desegle najbližje satelitsko naselje.

Avtomobila ni niti zaklenil. Še enkrat je poskusil klicati pomoč, a mobi tudi zdaj ni deloval. Očitno ga je pozabil napolniti z električnim tokom. Zavihal si je spodnji rob hlačnic in se začel vzpenjati v hrib. Sprva je hitro napredoval, toda kmalu mu je zmanjkalo sapa. Zadihan se je usedel na skalo.

»Eh, čisto sem se pomehkužil,« je za mrmral. Moral bi se ukvarjati s kakim športom.« Sestra Jona je bila drsalka,

brat Izak je igral košarko, on pa nič.

Z robcem si je obrisal potno čelo. Moral bi hoditi na izlete, tako kot v mladih letih! Toda kdo bi hodil v tako puščobo! Umetni vrtovi pod steklenimi kupolami so bili vse kaj drugega. Tam je še tekla čista voda in krožil čist zrak. Davidu Steinbergu se je zdelo, da vse pobočje smrdi po petroleju in žveplu, po vonju zaradi katerega je pred leti v bližnji kemični tovarni omedlel.

Pogled mu je drsel po okolici, pokriti z rdečkastim kamenjem. Tam so bili ostanki smoga: rdečkasta skorja, prilepljena, vsesana v površino kamenja in peska. Celo osat, ki je tu pa tam rasel iz puste zemlje, je bil rdečkast.

Vstal je in šel dalje. Bil je že blizu grebena, Poškodovani avto na cesti je bil videti čisto majhen.

»Ko le sonce ne bi tako pripekalo!« jhe pomislil in si znova obrisal čelo z robcem. Pogledal je na uro. Minilo je šele štirideset minut, odkar je zapustil vozilo, a se mu je zdelo, da so pretekle ure.

Končno je prišel na greben. Zazrl se je v dolino pod seboj. V megli in rjavem dimu je videl nekaj hiš enega izmed satelitskih naselij v predmestju, mesta pa ne. Toda David Steinberg je vedel, da leži tam, kjer je bila megla najbolj temna.

Tedaj so zatulile sirene. Odmevale so v mestu, ki ga ni bilo videti, v satelitskem naselju Nova doba, ki je kukalo iz megle, ena pa je tulila na bližnjem vrhu in ta je šla skozi ušesa. Vsakih trideset sekund je spremenila višino glasu. David Steinberg je vedel, da zavijanje siren napoveduje smog. Avtomatično se je zgrabil za pas, kjer bi morala viseti torbica s plinsko masko. A brž se je spomnil, da jo je v avtu odložil in v naglici pozabil nanjo. Bil je brez maske, kar so predpisi strogo prepovedovali.

David Steinberg je glasno zaklel in pogledal na drugo stran, kjer je na cesti stal avto. V megli ga je komaj videl. Do predmestja je bilo ravno tako daleč lot do avta, in če je že moral teči, je bilo bolje, da je tekel naprej.

Pognal se je navzdol proti hišam v Novi dobi. Na kamnitem plazu mu je zdrsnilo, da je padel podolgem naprej. Pobral se je. Desno koleno ga je bolelo. Vendar se ni smel obirati. Šepajoč se je pognal navzdol. »Danes zares nimam sreče,« je pomislil. »Pokvarilo se mi je vozilo, odpovedal je mobi in pozabil sem masko. Drugič moram bolj paziti, kam grem.«

Še preden je prešel pol poti, se je oglasil nov alarm. Sirene so zavijale na dvajset sekund. To je pomenilo, da je smog dosegel mesto. David Steinberg pa je tudi brez alarma videl, da je megla počrnela. V njej so izginile hiše, čeprav je moral biti že dokaj blizu naselja.

»Zdaj gre zares!« je vzkliknil. Z vsemi silami se je pognal naprej. Nič več ni čutil bolečine v nogi. Če bo dovolj hiter, bo dosegel hiše, preden ga bo smog zadušil. Čutil je praskanje po grlu. Čutil je bolečino v pljučih. Čutil je ščemenje v očeh. Vendar ni mislil na nič drugega kot na to, kako bi čim prej dosegel hiše.

Zemljišče se je zravnalo. To je pomenilo, da je prišel v dolino. Krčevito kašljanje ga je ustavilo.

»Le kje so hiše?« je zamrmral.

Pred seboj je zaslišal zvok motorja. »Rešen sem,« je pomislil, ko je prišel do asfaltne ceste.

Tedaj je zadonel tretji alarm. Sirene so zavijale v kratkih, petsekundnih presledkih. Davida Steinberga je obličil mrtvaški pot. Alarm je pomenil, da je koncentracija strupov postala smrtna.

Po cesti je počasi pripeljal avto.

David Steinberg je v poslednjem upanju skočil proti njemu.

»Ustavite!« je zavpil. »Odprite!«

Toda voznik je pritisnil na pedal in odbrnel mimo njega.

David Steinberg je pogledal okoli sebe. Zardele oči so ga pekle in zdelo se mu je, da mu gori ogenj v prsih. Obhajala ga je huda slabost.

»Ali je kdo...« je zahropel.

Pripeljal je še en avto in se mu v velikem loku ognil. Nihče ni hotel v smrtni koncentraciji odpirati hermetično zaprtega vozila.

Tedaj je David opazil, da se mu bliža človeška postava. Opotekel se je proti njej. Človek je imel na obrazu plinsko masko. David Steinberg ni videl nič drugega kot masko. Ni premišljeval. Dvignil je roko in udaril neznanca po glavi. Človek z masko se je zazibal, vendar ni padel. Pahnil je Davida stran, da je omahnil na tla. Potem je hitro izginil v temi.

V večerni televizijski oddaji je napovedovalec poročal o velikem oblaku smoga, ki je zagrnil pokrajino. Na koncu je dejal: »V smogu se je zadušila doslej še neidentificirana oseba sredi sate-litskega naselja Nova doba. Opozorjamo prebivalce, naj imajo vedno pri sebi plinsko masko, četudi odhajajo zdoma le za kratek čas.«

Sledila je reklama za nove plinske maske Lucidity. Maske so bile lažje od dosedanjih, prozorne, poleg tega se jih je dalo zložiti v škatlico, ki je šla v žep. »Z maskami Lucidity se boste počutili na naših cestah bolj varne kot ljudje pred sto leti!« je rekla brhka svetlolaska in si nataknila masko na glavo. »Praktično, zanesljivo in poceni. To je vse, kar potrebujete. Zapomnite si: to je Lucidity!«

<>

■ UVODNO MODROVANJE

- Sprememba (ANI, 34/3);
- Na obrobju (BEK, 35/3,4);
- Nehajmo stokati (ANI, 36/3);
- Naj bo sila z vami, saj država in politiki gotovo niso (BEK, 37/3,4);

■ O ŽIVLJENJU, VESOLJU IN SPLOH VSEM (novice spekulativne)

- Antologija Regia Fantastica; Miki Muster - Prešernov nagradenec; V spomin mr.Spock/Leonard Nimoy; V spomin sir Terry Pratchett; Delo: novice iz fantazije na www.delo.si/kultura/razno. (ANI, 34/4,5);
- Novice iz samozaložniške delavnice Bojana Ekselenskega; Teleskop z očali slavi 25. rojstni dan; Napovednik 11. Grossmannov festival; Kratko poročilo ESFS Eurocon 2015 Sankt Petersburg, Rusija. (ANI, 35/4,5,6,7);
- Napovednik Na meji nevidnega; Znanstveno-fantastična proza; ESFS, osnovni podatki; Europa SF portal; Predvidene konvencije SF&F v Evropi; V spomin Sir Christopher Frank Carandini Lee; Na Marsu je voda ... slana voda; Srčkasti planet. (ANI, 36/4,5,6,7,8);
- Terra 19; Star Wars – The Force Awakens; Petančič v Antiki; Zvezdni prah – druga galaksija; (ANI, 37/5,6);

■ PLANET HUMORJA

- Planet Humorja 34/5, 35/7, 36/8, 37/7;

■ POROČAMO

- Društvo Zvezdni prah v letu 2015 (ANI, 34/6);
- Goblicon 2015 Maribor, tretja izdaja (ANI, 35/8, 9);
- Zonbiji po celen Lotmerki, Grossmann 11 (ANI 36/10,11,12,13)
- Nad- in izven- zemeljski, verzija 3.0 /poročilo o NMN, Ljubljana/ (ANI, 37/8,9,10,11);

■ JEJ INTERVJU

- Vojščak Urarstva - Martin Vavpotič (ANI, 34/7,8,9,10,11,12,13);
- Avtor knjige Emma Storm: bratovščina Culis - Uroš Topič (BEK, 36/14,15,16,17,18,19);
- May The Force Be With You - razgovor z Yodo, velikim mojstrom Jedi reda (ANI, 36/20,21);
- Fantazija na leseni deščici - Mojca Sekulič Fo (ANI, 37/12,13,14,15);
- Hitra frekvenca - Janja Srečkar (BEK, 37/16,17,18,19);

■ POGLEDI

- Zvitorepec, Lakotnik in Trdonja (da o Joži Gulikoži ne rečemo nič!) (ANI, 34/14-17);
- Fascinating! (mr. Spock) (ANI, 34/18-21);
- Videoigre – uvod (MAV, 34/22, 23);
- Vesoljski rock (TIKA, 35/10,11);
- Ni Frkcev, so samo Krči! (ANI, 35/12-17);
- Yoda, veliki mojster Jedi reda, najbolj nenavaden lik v SF filmih (ANI, 36/22-25);
- Imperator Palpatin je postal mestni odbornik v Odesi v Ukrajini! (ANI, 37/20-23);
- Branje fantazijskih romanov v Sloveniji (Sigrid Horvat, 37/24-29);
- Slovenski avtorji in njihov uspeh v primerjavi s tujimi (Sigrid Horvat, 37/30-35);

Kratice:

BEK – Bojan Ekselenski; ANI – Andrej Ivanuša; TIKA – Tihomir Jovanović Tika; MAV – Martin Vavpotič; 34/1, 2, 3 – Jašubeg en Jered (JeJ) številka 34/strani 1, 2 in 3; p. – prevedel

■ IZOBRAŽEVANJE

- ePub3 urrejevalniki (BEK, 36/26,27);

■ DRAŽILNIK

- Magijska gimnazija Lubliana: prihod v adamijsko Ljubljano (Bojan Ekselenski; 34/24-33);
- Svetovidov rod (Andrej Ivanuša; 33/18-25);
- Magijska gimnazija Lubliana: Vsi sveti, krompirjeve počitnice (Bojan Ekselenski, 37/36-44);

■ KRATKA ZGODBA

- Čudežni studenec (Ažbe Toman, 34/34,35);
- Ječa (Martin Vavpotič, 34/36-53);
- Primitivci (Martin Vavpotič, 34/54);
- **Onkraj pomoči (Frank Roger, Belgija, p. BEK, 34/55-57);**
- Predsednik vlade (Bojan Ekselenski; 35/26-35);
- 9. maj (Bojan Ekselenski, 35/35-37);
- Poslednji sanjač (Andrej Ivanuša, 35/38,39);
- Petelinje jajce (Andrej Ivanuša, 35/40);
- **Gondoljer (Gareth D. Jones, Velika Britanija, p. BEK, 35/41);**
- **Sibila (Deborah Walker, Velika Britanija, p. BEK, 35/41-43);**
- Tannhäuser na dizlu (Marko Vitas, 36/28-35);
- Grdavži (Bojan Ekselenski, 36/35-37);
- Otroška napaka (Bojan Ekselenski, 36/37-38);
- Okoli dvajset besed-nice (Bojan Ekselenski, 36/39);
- Oblačni mož (Andrej Ivanuša, 36/40,41);
- Lovci (Martin Vavpotič, 36/42-57);
- **Vsiljivec iz Hannibala (Tihomir Jovanović-Tika, Srbija, p. ANI, 36/58-67);**
- Bilbo v Mos Eisley (Bojan Ekselenski, 37/45-47);
- Najkrajša pravljica na svetu (Andrej Ivanuša, 37/47);
- Sveta tekma Nunemorja (Andrej Ivanuša, 37/48-51);
- Petelinji zajtrk (Danila Žorž, 37/52-55);

■ RAZNO

- Pregled letnika 7 - leto 2014 (ANI, 36/58, 59);

■ ZADNJA STRAN

- Razpis za zbirko Zvezdni prah 3 /tretji planet/ (ANI, 34/60; 35/44; 36/68; 37/56);

Avtorji vseh žanrov, združimo se!

DRUŠTVO USTVARILCEV SPEKULATIVNE FIKCIJE

ZVEZDNI PRAH

www.zvezdni-prah.si

Kar ni mogoče najti v tej številki, je zagotovo na naši spletni strani.
Tudi stare številke Jašubeg en jered od prazgodovine
(beri: od prve številke) do danes in to v PDF!

ZVEZDNI PRAH - tretji planet

zbir slovenske fikcije

RAZPIS ZA OBJAVO

SPEKULATIVNIH ZGODB IN PESMI 3

*Novembra 2012 smo uspešno izdali prvo zbirko spekulativnih zgodb in pesmi **ZVEZDNI PRAH 2012 - letni zbir slovenske fikcije**. Druga zbirka **ZVEZDNI PRAH -DRUGA GALAKSIJA** je izšla novembra 2015.*

Društvo ustvarjalcev spekulativnih umetnosti ZVEZDNI PRAH Maribor, razpisuje netekmovalni natečaj za objavo spekulativnih zgodb in pesmi za zbirko spekulativnih zgodb

ZVEZDNI PRAH - tretji planet - zbir slovenske fikcije.

Namen natečaja je pridobiti kvalitetna dela za objavo.

Zaključek 3. natečaja je: ~~30. september 2015.~~

ROK JE PODALJŠAN DO: **30. september 2016.**

Zbirka bo izšla predvidoma sredi leta 2017. Na natečaj pošljite vašo zgodbo ali pesmi s področij znanstvena fantastika, fantazija, horor (grozljivka) in/ali kriminalka. Zgodba naj bo dolžine največ 24.000 besed (ali 96 strani ali 6 avtorskih pol ali 172.800 znakov s presledki). Pesmi naj bodo največ tri, poljubne dolžine. Besedilo pošljite v elektronski obliki (DOC, DOCX, ODT, ipd.) in naj bo pripravljeno skladno s standardi, ki so objavljeni na internetni strani **www.zvezdni-prah.si**. Tričlanska komisija sestavljena iz članov društva, bo ocenila vse prispele zgodbe ali pesmi in se odločila o uvrstitvi besedila v izbor. Na njihovo odločitev pritožba ni možna. Avtorji prejmejo kratko sporočilo o izboru/neizboru v roku 30 dni od dneva zaključka natečaja. Z izbranimi avtorji bomo sklenili ustrezno pogodbo/dogovor o brezplačnem odstopu besedila.

Gradivo pošljite v elektronski obliki na e-naslov:

info@zvezdni-prah.si

ali v drugi digitalni obliki (USB ključek, CD) na naslov:

Društvo ZVEZDNI PRAH

Borštnikova 33, 2000 Maribor.